



Urząd Statystyczny w Poznaniu

Statistical Office in Poznań

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
W 2016 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP
IN 2016**

Maj 2017 May

KOMITET REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W POZNANIU *OF STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ*

Przewodniczący *President*
Jacek Kowalewski

Redaktor Główny *Editor in Chief*
Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*
Monika Dybizbańska, Małgorzata Gniot, Ewa Kowalka, Kazimierz Kruszka, Anna Łukarska,
Monika Natkowska, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak, Justyna Szymańska

Sekretarz *Secretary*
Emilia Bogacka

Publikacja przygotowana *Publication was prepared*
w Dziale Analiz Wielkopolskiego *by Analytical Division in Regional Surveys*
Ośrodka Badań Regionalnych przez zespół: *Centre of Wielkopolska by group consisting of:*

Magdalena Bryza, Wanda Nowara, Artur Owczarkowski

oraz w Dziale Opracowań Zbiorczych przez *and in Division of Aggregate Studies by*
Urszulę Kędzior

Projekt okładki *Cover design*
Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych Urzędu *When publishing data of Statistical Office*
Statystycznego prosimy o podanie źródła *– please indicate source*

Publikacja dostępna w Internecie *Publication available on the Internet*
<http://poznan.stat.gov.pl>

ISSN 2084 – 7122

<p>URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU <i>STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ</i></p> <p>ul. Wojska Polskiego 27/29, 60-624 Poznań Kontakt: tel. 61 27 98 200 Contact fax 61 27 98 100 e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl</p>	<p>DRUK: <i>PRINTING:</i></p> <p>Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie <i>Statistical Publishing Establishment in Warsaw</i></p> <p>Nakład 45 egz.</p>
--	---

PRZEDMOWA

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2016 r. jest szóstą już edycją opracowania prezentującego kompleksowo najnowsze roczne dane statystyczne. Publikacja ta, wykorzystując charakterystyki liczbowe, wykresy, kartogramy i opis analityczny, w syntetyczny sposób przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą województwa oraz zwraca uwagę na zachodzące w omawianych latach zjawiska i tendencje.

W opracowaniu ujęto 12 obszarów tematycznych: ludność, rynek pracy, wynagrodzenia, świadczenia społeczne, ceny towarów i usług konsumpcyjnych, rolnictwo, przemysł, budownictwo, budownictwo mieszkaniowe, rynek wewnętrzny, wyniki finansowe przedsiębiorstw oraz nakłady inwestycyjne. Dodatkowo, dla ukazania szerszego kontekstu sytuacji w województwie wielkopolskim, zamieszczono dane dla kraju i pozostałych województw. Wybrane zagadnienia przedstawiono także dla Poznania.

Coroczna publikacja *Raportu* trwale już wpisała się w kalendarz wydawniczy Urzędu Statystycznego w Poznaniu, spotykając się z zainteresowaniem odbiorców oraz stając się źródłem informacji o poziomie rozwoju gospodarczego województwa wielkopolskiego.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Poznaniu



Jacek Kowalewski

Poznań, maj 2017 r.

PREFACE

A Report on the socio-economic situation of Wielkopolskie Voivodship in 2016 is the sixth edition of the publication compiled to present a comprehensive overview of annual statistical data. Using figures, charts, choropleth maps and analytic commentary, the report provides a synthetic outline of the socio-economic situation in Wielkopolskie Voivodship, including processes and trends observed over the year.

The report is divided into 12 thematic chapters: population, labour market, wages and salaries, social benefits, prices of goods and consumer services, agriculture, industry, construction, residential construction, internal market, financial results of enterprises and investment outlays. In addition, to provide the wider context of the situation in Wielkopolskie Voivodship data are compared with those for the whole country and other voivodships. Data on selected phenomena are also presented for Poznań.

The annual release of the Report has become a permanent fixture on the publication calendar of the Statistical Office in Poznań, satisfying the interest of data users and serving a valuable source of information about the level of economic development in Wielkopolskie Voivodship.

*Director
of the Statistical Office in Poznań*



Jacek Kowalewski

Poznań, May 2017

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Uwagi ogólne
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SYTU- ACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA W 2016 R.
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU
WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA
LUDNOŚĆ
RYNEK PRACY
WYNAGRODZENIA
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE
CENY TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
ROLNICTWO
PRZEMYSŁ
BUDOWNICTWO
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
RYNEK WEWNĘTRZNY
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH
NAKLĄDY INWESTYCYJNE

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.
Ludność na podstawie bilansów
Ludność według województw
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sek- torze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezro- bocia w województwie wielkopolskim
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

CONTENTS

	Str. Page
<i>Preface</i>	3-4
<i>General notes</i>	10
<i>A GENERAL DESCRIPTION OF THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE VOIVODSHIP IN 2016</i>	16
<i>VOIVODSHIP COMPARED TO THE REST OF THE COUNTRY</i>	20
<i>WIELKOPOLSKIE COMPARED TO OTHER VOIVODSHIPS</i>	21
<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	24
<i>POPULATION</i>	26
<i>LABOUR MARKET</i>	31
<i>WAGES AND SALARIES</i>	47
<i>SOCIAL BENEFITS</i>	50
<i>PRICES OF GOODS AND CONSUMER SERVICES</i>	54
<i>AGRICULTURE</i>	59
<i>INDUSTRY</i>	67
<i>CONSTRUCTION</i>	72
<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	75
<i>INTERNAL MARKET</i>	80
<i>FINANCIAL RESULTS OF NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	83
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	86

LIST OF TABLES

	Nr No.	Str. Page
<i>Selected indicators for voivodship and Poland in 2016</i>	1	20
<i>Population based on population balance</i>	2	27
<i>Population by voivodships</i>	3	28
<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	4	29
<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	5	31
<i>Average paid employment in the enterprise sector in wielkopolskie voivodship</i>	6	32
<i>Registered unemployment</i>	7	33
<i>Registered unemployment in wielkopolskie voivodship</i>	8	37
<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	9	39

		Nr No.	Str. Page
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	10	47
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim	<i>Aaverage monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in wielkopolskie voivodship</i>	11	48
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	12	50
Świadczenia społeczne w województwie wielkopolskim	<i>Social benefits in wielkopolskie voivodship ...</i>	13	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	14	54
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim ..	<i>Price indices of consumer goods and services in wielkopolskie voivodship</i>	15	56
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	16	57
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	17	65
Przemysł	<i>Industry</i>	18	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim	<i>Indices of sold production of industry in wielkopolskie voivodship</i>	19	69
Budownictwo	<i>Construction</i>	20	72
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie wielkopolskim	<i>Indices of construction and assembly production in wielkopolskie voivodship</i>	21	73
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	22	75
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie wielkopolskim	<i>Dwellings completed in wielkopolskie voivodship</i>	23	77
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie wielkopolskim..	<i>Dwellings for which permits have been issued in wielkopolskie voivodship</i>	24	78
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	25	80
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie wielkopolskim	<i>Indices of retail sale in wielkopolskie voivodship</i>	26	81
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises ...</i>	27	85
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays</i>	28	86

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2016</i>	1	21
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r. .	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2016</i>	2	21
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2016 r.	<i>Employment rate by LFS in 2016</i>	3	21
Stopa bezrobocia według BAEL w 2016 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2016</i>	4	22
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2016</i>	5	22
Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.	<i>Price changes of consumer goods and services in 2016</i>	6	22
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2016</i>	7	22
Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.	<i>Dwellings completed in 2016</i>	8	23

LIST OF GRAPHS

		Nr No.	Str. Page
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2016 r. ...	<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2016</i>	9	23
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2016 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2016</i>	10	23
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	11	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	12	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	13	35
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	14	35
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	15	36
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Unemployment rate</i>	16	38
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	17	40
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	18	41
Struktura pracujących według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in wielkopolskie voivodship in the 4th quarter</i>	19	41
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	20	42
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in wielkopolskie voivodship in the 4th quarter</i>	21	42
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2016 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2016</i>	22	43
Stopa bezrobocia wg BAEL.....	<i>Unemployment rate by LFS</i>	23	43
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących.....	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons</i>	24	44
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	25	45
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	26	45
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Unemployment rate in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i> ...	27	46
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Dwellings completed in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	28	46
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	29	49
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. w wybranych sekcjach	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2016</i>	30	49
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	31	53

		Nr No.	Str. Page
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension</i>	32	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	33	55
Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim w 2016 r.	<i>Annual changes in retailed prices of selected consumer goods and services in wielkopolskie voivodship in 2016</i>	34	57
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land ...</i>	35	59
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	36	59
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	37	61
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)	<i>Indices of procurement of total animals (in live weight)</i>	38	61
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	39	61
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	40	63
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley</i>	41	64
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry</i>	42	68
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2016 r.	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2016</i>	43	68
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	44	71
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2016 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2016 ..</i>	45	71
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction</i>	46	73
Dynamika produkcji budowlano-montażowej	<i>Indices of construction and assembly production</i>	47	73
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD.....	<i>Structure of construction and assembly production by divisions</i>	48	74
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	49	74
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	50	76
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population</i>	51	76
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of dwellings completed by forms of construction</i>	52	76
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	53	77
Dynamika liczby mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia.....	<i>Indices of number of permits issued for dwellings</i>	54	78
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	55	79
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	56	81

	Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	57 83
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	58 83
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	59 83
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	60 83
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem	<i>Indices of total investment outlays</i>	61 86
ANEKS	APPENDIX	
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM	<i>SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP</i>	I 89
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i>	II 93

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 z późniejszymi zmianami), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9;

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2016.

2. Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885 with later amendments) to replace the formerly applied PKD 2004.

3. The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

4. Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own account in order to earn a profit.

8. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

9. In the publication data in regard to:

- 1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9;
- 2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9;

- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw nie-finansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jeden lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 3) **financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmują się posiadacze użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadacze poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2015 r. – z lat 2014 i 2015;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Współczynniki dotyczące **ruchu naturalnego i migracji ludności** w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

Współczynnik zgonów niemowląt jest liczony w odniesieniu do urodzeń żywych w tym samym okresie.

16. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

17. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

18. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. As of 2010 agricultural surveys do not include owners of agricultural land not conducting agricultural activity or owners of agricultural holdings of less than 1 ha conducting small-scale agricultural activity (below specified thresholds).

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2015 – the prices from 2014 and 2015, are assumed;*
- 2) *sold production of industry:*
 - *2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,*
 - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing per capita data (1000 population etc.) as of the end of the year, the population as of 31 December was adapted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June.

15. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population actually residing given area (as of 30 VI);

The infant death rate is calculated in relation to live births in the same period.

16. Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.

17. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

18. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	sekcje <i>sections</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
X	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
X	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
	Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
	Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
X	Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
X	Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>
działy <i>divisions</i>		
	Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
	Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
X	Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipments n.e.c</i>
X	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>

Gospodarka odpadami; odzysk surowców	X	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>
Budowa budynków	X	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	X	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

19. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

19. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

ZNAKI UMOWNE

SYMBOLS

Kreska (-)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.</i>
Kropka (•)	– zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 18 na str. 12. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 18 on page 12.</i>
„W tym” „Of which”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Znak *	– dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
Comma (,)	– used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

zł	– złoty	ha	– hektar
zł	<i>zloty</i>		<i>hectare</i>
tys.	– tysiąc	m ²	– metr kwadratowy
thous.	<i>thousand</i>		<i>square metre</i>
mln	– milion	m ³	– metr sześcienny
	<i>million</i>		<i>cubic metre</i>
g	– gram	km ²	– kilometr kwadratowy
	<i>gram</i>		<i>square kilometre</i>
kg	– kilogram	kpl.	– komplet
	<i>kilogram</i>		<i>set</i>

t	– tona <i>tonne</i>	szt.	– sztuka <i>piece</i>
dt	– decytona <i>deciton</i>	p.proc.	– punkt procentowy <i>percentage point</i>
l	– litr <i>litre</i>	ww.	– wyżej wymienione
NSP	– Narodowy Spis Powszechny <i>Population and Housing Census</i>	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA W 2016 R.

- W województwie wielkopolskim od 2000 r. utrzymuje się nieznaczny wzrost liczby ludności. W 2016 r. województwo wielkopolskie plasowało się na drugiej pozycji w kraju pod względem przyrostu naturalnego liczonego na 1000 mieszkańców.
- Rok 2016 był siódmym z kolei, w którym notowano zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, przy czym tempo wzrostu było szybsze niż w 2015 r.
- W końcu 2016 r. w województwie wielkopolskim obserwowano poprawę sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym zwiększyła się liczba ofert pracy oraz zanotowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w ciągu roku przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych. Stopa bezrobocia obniżyła się i kolejny rok pozostała najniższa w kraju.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim w 2016 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim, a jego wzrost notowano w kolejnych okresach narastających omawianego roku. W porównaniu z 2015 r. zwiększył się również średni poziom wynagrodzenia za godzinę pracy oraz czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw.
- W województwie wielkopolskim w ciągu roku wzrosła zarówno przeciętna liczba emerytów i rencistów, jak i przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto.
- Ceny towarów i usług konsumpcyjnych ogółem obniżyły się w porównaniu z rokiem poprzednim, a ich spadek był taki sam jak notowany w kraju.
- W 2016 r., w porównaniu z 2015 r., zwiększyło się pogłowie bydła i owiec, natomiast zmniejszyło się stado trzody chlewnej. Obserwowano wzrost skupu ziemniaków, buraków cukrowych, żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso oraz mleka, natomiast spadek skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, a także rzepaku. Spadek cen zarówno w skupie, jak i na targowiskach odnotowano jedynie dla pszenicy. W skupie mniej płacono za ziemniaki, żywiec wołowy i drobiowy oraz mleko, a na wolnym rynku za ziarno żyta i jęczmienia.
- W 2016 r. w województwie wielkopolskim produkcja sprzedana przemysłu była wyższa niż w roku poprzednim. W porównaniu z 2015 r. zanotowano także wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego), przy jednoczesnym zwiększeniu przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

- W 2016 r. w województwie wielkopolskim odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie nastąpiło zmniejszenie wydajności pracy w budownictwie, przy niewielkim wzroście poziomu przeciętnego zatrudnienia.
- W porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania w 2016 r., spadła natomiast ich przeciętna powierzchnia użytkowa. Zwiększyła się liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia.
- W województwie wielkopolskim w 2016 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, miał miejsce wzrost wartości sprzedaży detalicznej i był on silniejszy niż w roku poprzednim. Wzrosła również sprzedaż hurtowa towarów.
- W porównaniu z rokiem poprzednim poprawiły się wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe. Korzystniej niż przed rokiem kształtowały się wskaźniki rentowności oraz wskaźnik poziomu kosztów. Zwiększył się wynik finansowy brutto i netto. Poprawiła się płynność finansowa badanych przedsiębiorstw.
- W 2016 r. zanotowano spadek nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim. W porównaniu z 2015 r. wyższa była liczba inwestycji nowo rozpoczętych oraz ich wartość kosztorysowa.

A GENERAL DESCRIPTION OF THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE VOIVODSHIP IN 2016

- *A slight population growth has continued in the Wielkopolskie Voivodship since 2000. In terms of the rate of natural increase (RNI) per 1000 population, the voivodship ranked 2nd in the country in 2016.*
- *2016 was a seventh consecutive year characterized by an increase in average paid employment in the enterprise sector with a higher growth rate than that registered in 2015.*
- *At the end of 2016 there was an improvement in the labor market in Wielkopolskie Voivodship. The annualized figures indicate a growth in the number of job offers and a decline in the total count of registered unemployed. The number of unemployed deregistered within the year exceeded the number of newly registered. The unemployment rate in Wielkopolskie Voivodship decreased and continued to be the lowest in the country.*
- *The average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in the voivodship was higher than in the previous year, with a systematic growth recorded in the consecutive quarterly increasing periods. Compared to 2015, the time worked in the enterprise sector and the average hourly rate also increased.*
- *Since 2015 the average number of retirees and pensioners, as well as the average monthly retirement pay and pension have been increased.*
- *Prices indices of consumer goods and services declined compared to 2015 and the drop was the same as in the country.*
- *In 2016 compared to 2015 the count of cattle and sheep increased, while the number of pigs went down. There was a rise in procurement of potatoes, sugar beets, animals for slaughter in terms of meat and milk, while drop in procurement of basic consumer and for feeds cereal grain and rape. 2016 saw a drop in the prices of wheat both at procurement centers and at marketplaces, and a drop in the prices of rye and barley cereals at marketplaces.*
- *In 2016 growth in sold production of industry continued. Compared to 2015, there was an increase in labor productivity (measured by value of sold production per 1 paid employee), which was accompanied by higher average employment in industry.*
- *There was a drop in total sold production of construction compared to 2015. Also sold production of construction and assembly was lower than in the previous year. A decrease in labor productivity was accompanied by a slightly rise in average employment.*
- *The number of dwellings completed in 2016 was higher than the year before, while the average useful floor area declined. There was increase in the number of building permits issued.*

- *As in previous years, the value of retail sales increased, but the growth was lower than the year before. There was also a rise in wholesale trade.*
- *Financial results of non-financial enterprises showed an improvement compared to the previous year. Similarly, the cost level indicator and profitability rates was better than in previous year. Both gross and net financial results improved, as did financial liquidity indicators.*
- *In 2016 there was an decrease in investment outlays in enterprises surveyed. Compared to 2015, the number of new investments started and their estimated value was higher.*

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.

Wyszczególnienie	Polska	Woj. wielkopolskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	117
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,2	1,7
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności.....	0,0	0,3
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,2	58,1
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	52,8	55,3
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	6,2	4,8
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4277,03	3870,60
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	2018,48	1935,97
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł.....	1182,83	1168,04
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni =100)	99,4	99,4
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym ^b w ha	10,21	14,05
Obsada bydła ^{cd} na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,3	58,7
Obsada trzody chlewnej ^{cd} na 100 ha użytków rolnych w szt.	75,6	225,9
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł.....	481695	473950
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	446107	480290
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności.....	4,3	4,7
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1103	1191
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	24	21
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	81,6	84,8
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,0	94,9
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni =100; ceny bieżące)	88,5	91,8
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2014 r. w zł	44686	47992

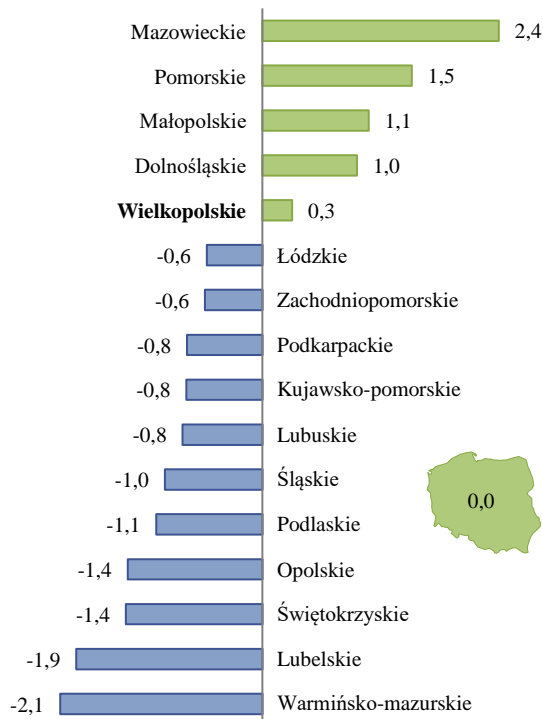
^a Przeciętne w roku. ^b Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych, przeprowadzanego co 3 lata. ^c Stan w czerwcu. ^d Dane wstępne.

WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

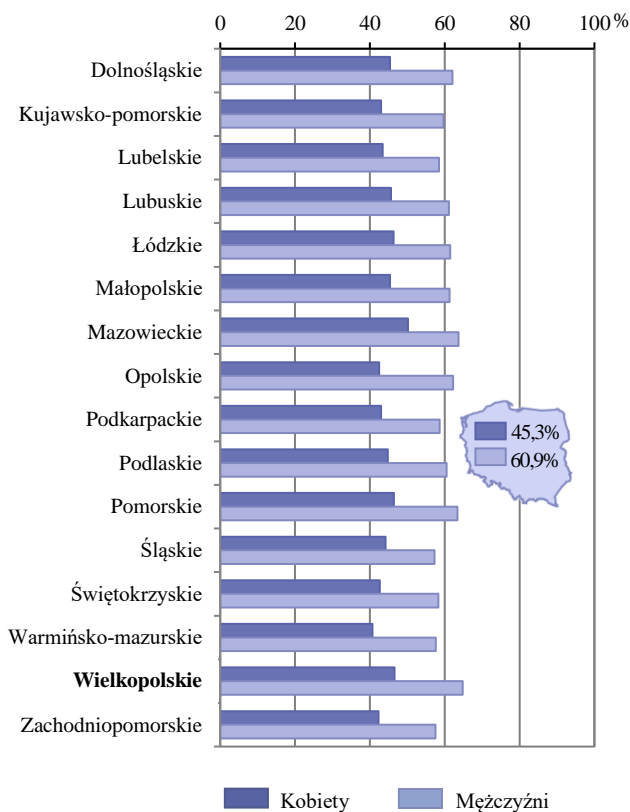
Wyk. 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.



Wyk. 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r.

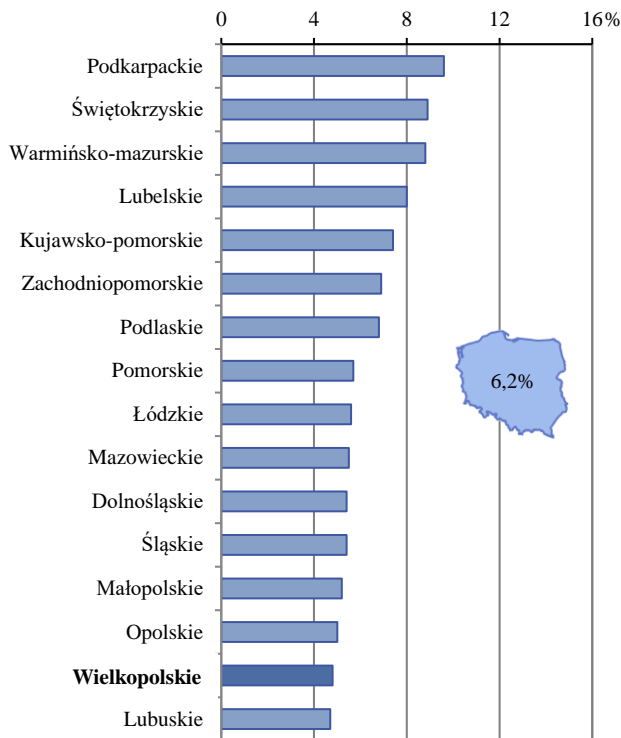


Wyk. 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2016 r.



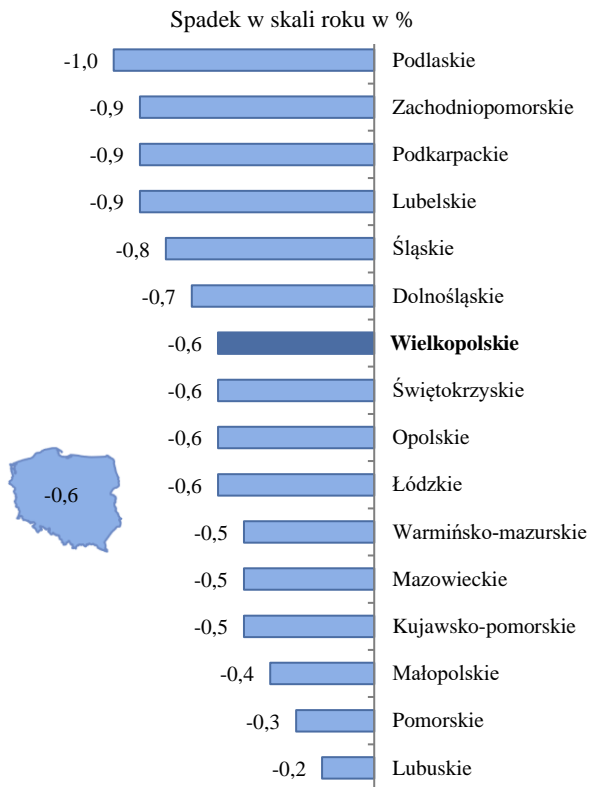
^a Przeciętnie w roku.

Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2016 r.

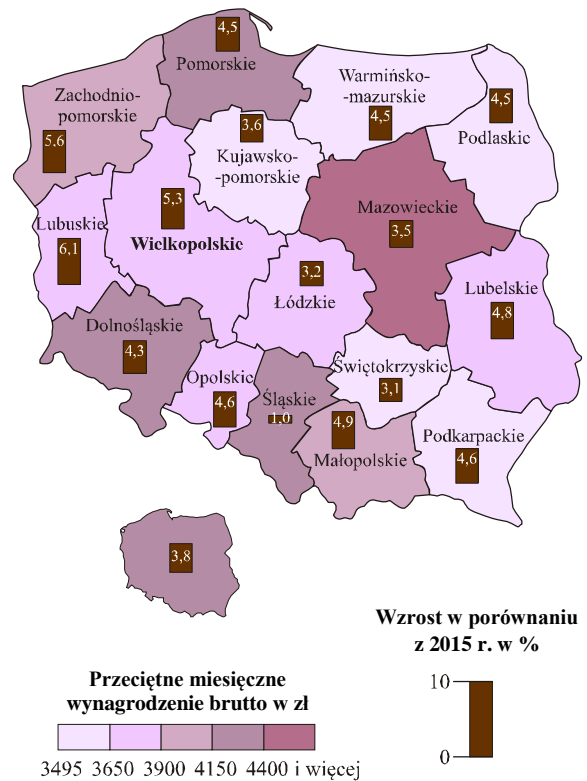


^a Przeciętnie w roku.

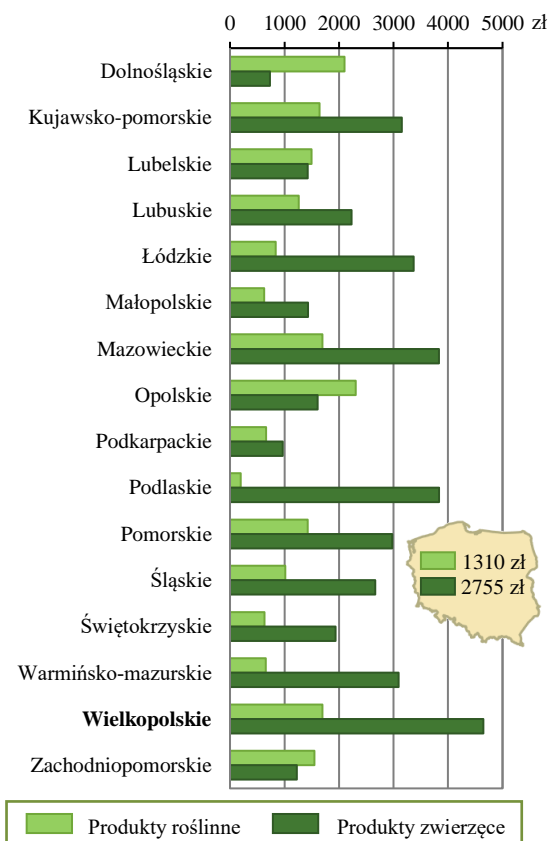
Wyk. 6. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.



Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.



Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych^a w 2016 r.

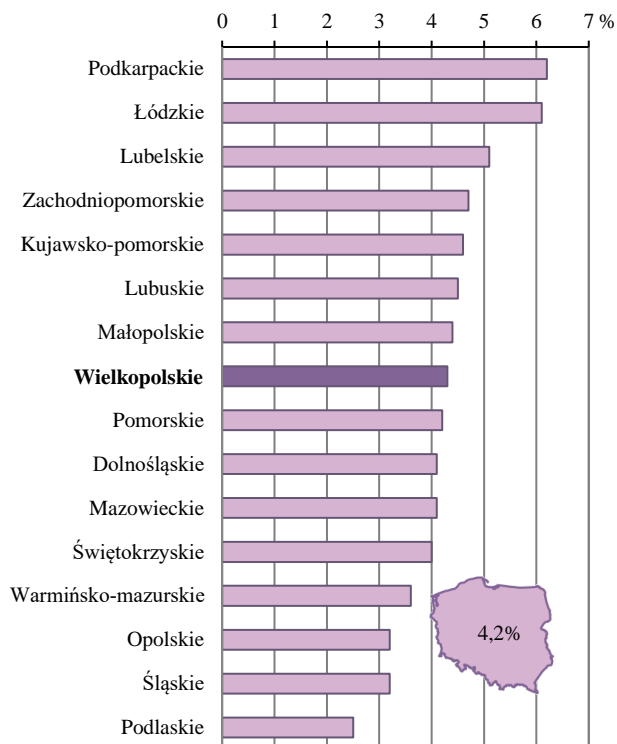


^a Użytki rolne - dane wstępne.

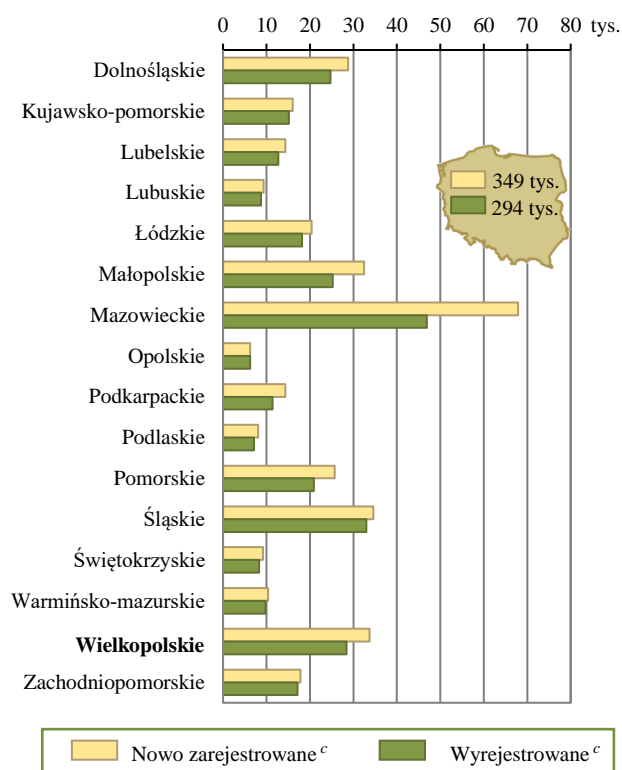
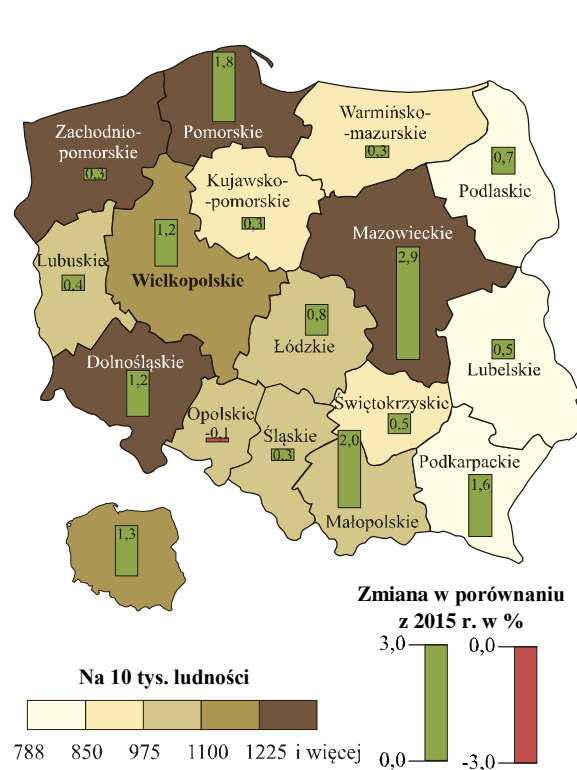
Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.



Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2016 r.



Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^{ab} w 2016 r. Stan w dniu 31 XII



a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według województw - bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. c W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII



¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

	Powierzchnia w ha
WIELKOPOLSKIE	2982650
podregiony:	
Kaliski	578446
Koniński	639730
Leszczyński	599552
Pilski	645914
Poznański	492817
M. Poznań	26191

Podregion kaliski		Podregion koniński		Podregion leszczyński	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
jarociński	Kalisz	gnieźniński	Konin	gostyński	Leszno
kaliski		kolski		grodziski	
kepński		koniński		kościański	
krotoszyński		słupecki		leszczyński	
ostrowski		turecki		międzychodzki	
ostrzeszowski		wrzesiński		nowotomyski	
pleszewski				rawicki	
				wolsztyński	
Podregion pilski		Podregion poznański		Podregion m. Poznań	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
chodzieski	–	obornicki	–	–	Poznań
czarnkowsko- -trzcianecki		poznański			
pilski		średzki			
wągrowiecki		śremski			
złotowski		szamotulski			

LUDNOŚĆ

W województwie wielkopolskim utrzymuje się nieznaczny wzrost liczby ludności. W 2016 r. w większości powiatów województwa odnotowano dodatni przyrost naturalny. Również saldo migracji, zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych ludności na pobyt stały było dodatnie.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2016 r. ludność województwa wielkopolskiego liczyła 3482 tys. osób, tj. o 6,3 tys. osób więcej niż przed rokiem i o 34,9 tys. osób więcej niż w 2010 r. Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w badanym okresie. Prezentowane dane dotyczą ludności zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące. Jako bazę wyjściową przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

1 km²) w końcu 2016 r. w województwie wyniosła 117 (w Polsce – 123). Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne – nadal najniższą jego wartość notowano w powiatach złotowskim, czarnkowsko-trzcianeckim i międzychodzkiem, najwyższą zaś w miastach na prawach powiatu oraz powiatach: poznańskim, ostrowskim i jarocińskim.

Struktura ludności według płci w województwie wielkopolskim od 2010 r. nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których udział w końcu 2016 r., podobnie jak przed rokiem, kształtował się na poziomie 51,3%. W Polsce tendencja jest podobna – kobiety w 2016 r. stanowiły 51,6%. Tak jak w latach wcześniejszych współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w województwie wyniósł 106, a w Polsce – 107.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W 2016 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 38237 urodzeń żywych, tj. o 1477 więcej niż przed rokiem i o 2672 mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych na 1000 ludności osiągnął 10,99‰ wobec 10,58‰ w 2015 r. i 11,89‰ w 2010 r.

W 2016 r. w województwie zmarło 32327 osób, tj. o 842 osób mniej niż przed rokiem i o 1290 osób więcej niż w 2010 r. Ogólny współczynnik zgonów na 1000 ludności wyniósł 9,30‰, natomiast rok wcześniej – 9,55‰, a w 2010 r. – 9,02‰. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2016 r. przyjął wartość 4,13‰, wobec 4,46‰ – w 2015 r. i 4,40‰ – w 2010 r.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	38517	38455	38427
w tym kobiety	19869	19847	19835
Miasta	23448	23203	23149
Wieś	15068	15252	15278
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	38530	38437	38433
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety:			
w tysiącach	19877	19839	19840
na 100 mężczyzn	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429	23166	23129
w %	60,8	60,3	60,2
Wieś: w tysiącach	15101	15271	15304
w %	39,2	39,7	39,8
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Stan w dniu 30 VI w tys.	3442	3474	3478
w tym kobiety	1767	1784	1786
Miasta	1929	1911	1906
Wieś	1513	1563	1572
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	3447	3475	3482
na 1 km ²	116	117	117
w tym kobiety:			
w tysiącach	1770	1784	1788
na 100 mężczyzn	106	106	106
Miasta: w tysiącach	1928	1907	1904
w %	55,9	54,9	54,7
Wieś: w tysiącach	1519	1568	1578
w %	44,1	45,1	45,3
POZNAŃ			
Stan w dniu 30 VI w tys.	557	545	542
w tym kobiety	297	291	289
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	556	542	540
na 1 km ²	2121	2070	2063
w tym kobiety:			
w tysiącach	297	289	288
na 100 mężczyzn	115	114	115

W 2016 r. w województwie wielkopolskim zanotowano dodatni przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie 5910, natomiast rok wcześniej wyniosła 3591, a w 2010 r. – 9872. Współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności osiągnął wartość 1,70‰ i był wyższy niż w 2015 r. (1,03‰), ale niższy niż w 2010 r. (2,87‰). Omawiany wskaźnik dla Polski przyjmował znacznie niższe wartości we wszystkich analizowanych okresach, a w 2016 r. ukształtował się na poziomie -0,15‰.

Tabl. 3. **Ludność według województw**
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ludność w tys.			Roczna zmiana liczby ludności w % (przyrost/ubytek)	
	2010	2015	2016	2015	2016
P o l s k a	38530	38437	38433	-0,11	-0,01
Dolnośląskie	2917	2904	2904	-0,15	-0,02
Kujawsko-pomorskie ..	2099	2086	2084	-0,18	-0,11
Lubelskie	2179	2140	2133	-0,37	-0,30
Lubuskie	1023	1018	1017	-0,22	-0,07
Łódzkie	2542	2494	2485	-0,42	-0,33
Małopolskie	3337	3373	3382	0,13	0,29
Mazowieckie	5267	5349	5366	0,27	0,31
Opolskie	1017	996	993	-0,48	-0,30
Podkarpackie	2128	2128	2128	-0,07	0,00
Podlaskie	1203	1189	1187	-0,26	-0,18
Pomorskie	2275	2308	2316	0,24	0,34
Śląskie	4635	4571	4559	-0,33	-0,26
Świętokrzyskie	1283	1257	1253	-0,47	-0,34
Warmińsko-mazurskie	1454	1440	1436	-0,30	-0,23
Wielkopolskie	3447	3475	3482	0,08	0,18
Zachodniopomorskie ..	1724	1710	1708	-0,29	-0,13

W województwie wielkopolskim współczynnik przyrostu naturalnego miał wartości ujemne w dwóch miastach na prawach powiatu: Kaliszu (-2,56‰) i Koninie (-0,89‰), oraz czterech powiatach: chodzieskim (-1,90‰), kolskim (-1,31‰), tureckim (-0,26‰) i czarnkowsko-trzcianeckim (-0,16‰). W pozostałych powiatach notowano wartości dodatnie tego miernika, najwyższą w powiecie poznańskim (6,46‰).

W 2016 r. w urzędach stanu cywilnego zarejestrowano 18529 nowo zawartych małżeństw, tj. o 896 więcej niż przed rokiem, ale o 2662 mniej niż w 2010 r. Wyższy niż przed rokiem był współczynnik małżeństw na 1000 ludności, który w 2016 r. osiągnął poziom 5,33‰ (wobec 5,08‰ w 2015 r. i 6,16‰ w 2010 r.). We wszystkich analizowanych latach liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była wyższa w województwie wielkopolskim niż średnio w Polsce.

W 2016 r., podobnie jak w trzech ostatnich latach, saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały było dodatnie. Oznacza to, że liczba osób zameldowanych na pobyt stały przekraczała liczbę osób wymeldowanych z pobytu stałego: w 2016 r. – o 983, w 2015 r. – o 1207, a w 2010 r. – o 1706. Saldo migracji zagranicznych w województwie wielkopolskim w 2016 r. również było dodatnie, w przeciwieństwie do 2010 r. (taka sama sytuacja wystąpiła w Polsce).

Tabl. 4. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Małżeństwa	5,93	4,91	5,03
Urodzenia żywe	10,73	9,60	9,95
Zgony	9,83	10,27	10,10
w tym niemowląt ^a	4,98	4,00	3,98
Przyrost naturalny ^b	0,90	-0,67	-0,15
Saldo migracji wewnętrznych	x	x	x
Saldo migracji zagranicznych	-0,05	-0,41 ^c	0,04
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Małżeństwa	6,16	5,08	5,33
Urodzenia żywe	11,89	10,58	10,99
Zgony	9,02	9,55	9,30
w tym niemowląt ^a	4,40	4,46	4,13
Przyrost naturalny ^b	2,87	1,03	1,70
Saldo migracji wewnętrznych	0,50	0,35	0,28
Saldo migracji zagranicznych	-0,13	-0,38 ^c	0,02
POZNAŃ			
Małżeństwa	5,68	4,79	5,81
Urodzenia żywe	10,86	10,41	11,37
Zgony	10,12	10,68	10,37
w tym niemowląt ^a	4,80	5,64	3,90
Przyrost naturalny ^b	0,74	-0,27	1,00
Saldo migracji wewnętrznych	-4,82	-2,79	-3,63
Saldo migracji zagranicznych	-0,57	-0,68 ^c	0,29

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.
^c Dane dotyczą 2014 r.

Analizując saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w województwie wielkopolskim według powiatów w 2016 r., należy stwierdzić, że przyjęło ono wartości dodatnie w 7 powiatach, a ujemne w 28 powiatach. W przeliczeniu na 1000 ludności, współczynnik migracji stałej osiągnął najwyższą wartość w powiecie poznańskim (15,09‰), a najniższą w Koninie (-6,20‰).

Dane prezentujące ludność w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim” – publikacja ukazuje się co roku.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

Rok 2016 był siódmym z kolei, w którym zwiększyło się przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim, przy czym tempo wzrostu było szybsze niż w 2015 r.

W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim ukształtowało się na poziomie 693,0 tys. osób, tj. o 4,6% wyższym w stosunku do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 4,1% w 2015 r.). W kraju zatrudnienie w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 2,8% (wobec przyrostu o 1,3% w 2015 r.).

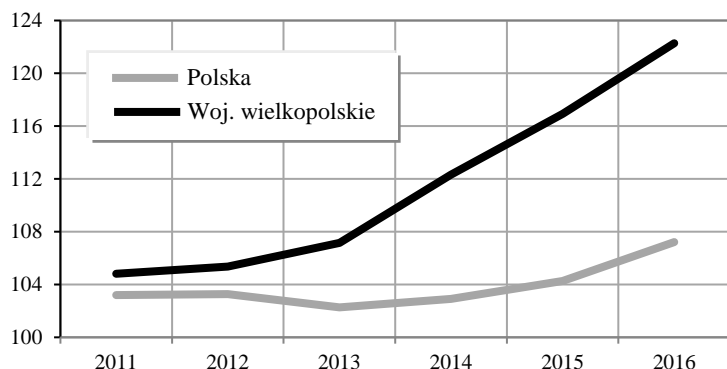
Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w tysiącach		2010=100	2015=100	
Polska	5372,6	5601,6	5760,2	107,2	102,8
Województwo wielkopolskie	566,8	662,7	693,0	122,3	104,6
Poznań	137,7	144,1	147,5	107,1	102,3

Wyk. 11. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**

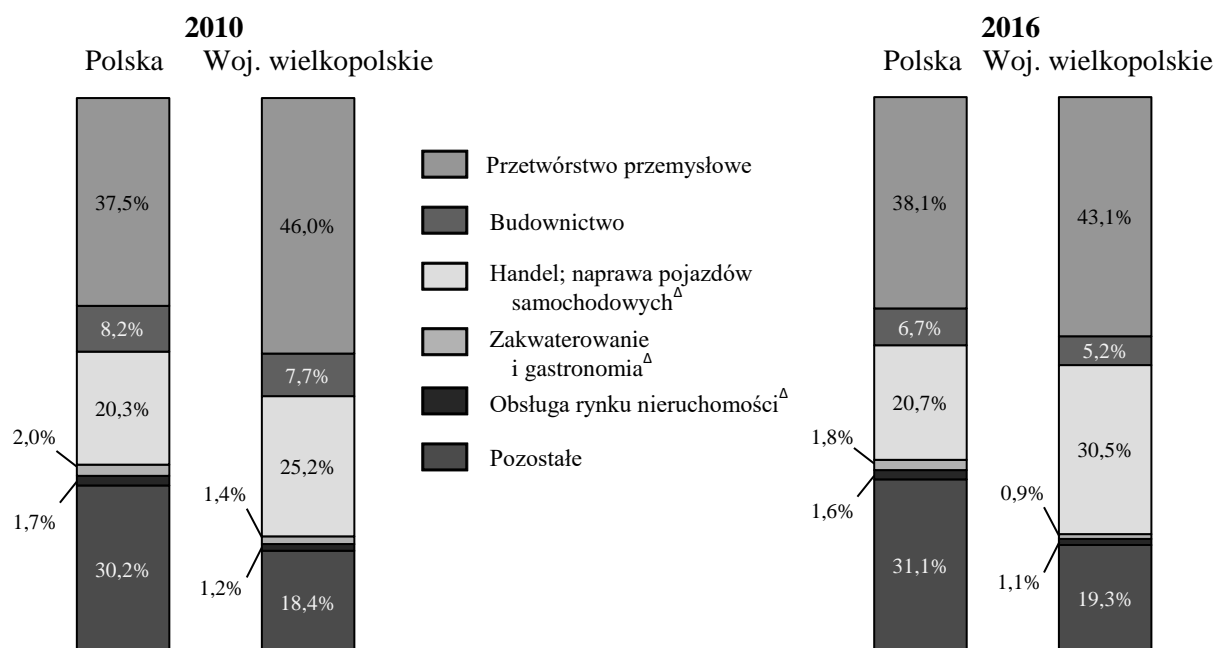
2010 = 100



Liczba zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym wyniosła 298,5 tys. osób, co stanowiło 43,1% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw.

W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie wzrosło m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 10,1%), zakwaterowanie i gastronomia (o 7,8%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 6,4%), natomiast zmniejszyło się w sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 0,6%).

Wyk. 12. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007



Tabl. 6. Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim

Wyszczególnienie	2015				2016				w tys. osób
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó l e m	105,4	105,0	104,2	104,1	103,7	103,9	104,5	104,6	693,0
w tym:									
Przemysł	104,0	103,7	102,8	102,8	103,9	103,9	104,9	104,7	322,9
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	105,5	105,2	103,8	103,8	104,3	104,3	105,4	105,2	298,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	102,4	102,4	102,9	102,7	105,3	105,2	104,5	104,2	11,3
Budownictwo	94,2	93,3	94,5	94,4	100,4	101,1	100,4	100,1	36,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	109,2	107,6	106,6	106,0	104,0	104,7	105,4	106,4	211,2
Transport i gospodarka magazynowa	107,5	108,9	109,5	109,6	106,8	106,2	105,5	104,8	44,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	92,6	91,4	92,4	89,6	104,3	107,4	106,9	107,8	6,1
Informacja i komunikacja	107,4	107,7	107,4	106,4	107,5	109,7	111,3	110,1	11,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	98,9	99,5	99,6	100,0	100,7	99,5	99,4	99,4	7,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	114,4	117,6	114,9	116,1	105,2	104,0	104,2	103,0	28,3

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2016 r. w województwie wielkopolskim zaobserwowano poprawę sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym wzrosła liczba ofert pracy oraz zanotowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w ciągu roku przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych.

W końcu grudnia 2016 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego wyniosła 77,7 tys. i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 15,6 tys., tj. o 16,7%) oraz w 2010 r. (o 57,5 tys., tj. o 42,5%). Bezrobotni mieszkańcy wsi stanowili 48,2% ogółu bezrobotnych w województwie (przed rokiem 48,1%). W skali kraju na koniec 2016 r. liczba bezrobotnych była o 14,6% mniejsza niż rok wcześniej, a w stosunku do 2010 r. spadek wyniósł 31,7%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	1563,3	1335,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2368,8	2169,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2630,6	2398,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	31	21
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	9,7	8,3
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	135,2	93,3	77,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	234,8	173,9	157,2
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	233,2	197,0	172,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	61	21	13
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	9,2	6,1	5,0

^a W ciągu roku.

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POZNAŃ			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	11,2	8,0	6,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	22,9	14,6	13,3
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	21,9	17,0	14,7
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	78	13	9
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	3,6	2,4	1,9

a W ciągu roku.

W województwie wielkopolskim w końcu 2016 r. spadek liczby bezrobotnych, w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano we wszystkich trzydziestu pięciu powiatach, przy czym najwyższy w powiecie jarocińskim (o 35,4%), a najniższy w konińskim (o 5,5%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które nie nabyły prawa do zasiłku lub je utraciły.

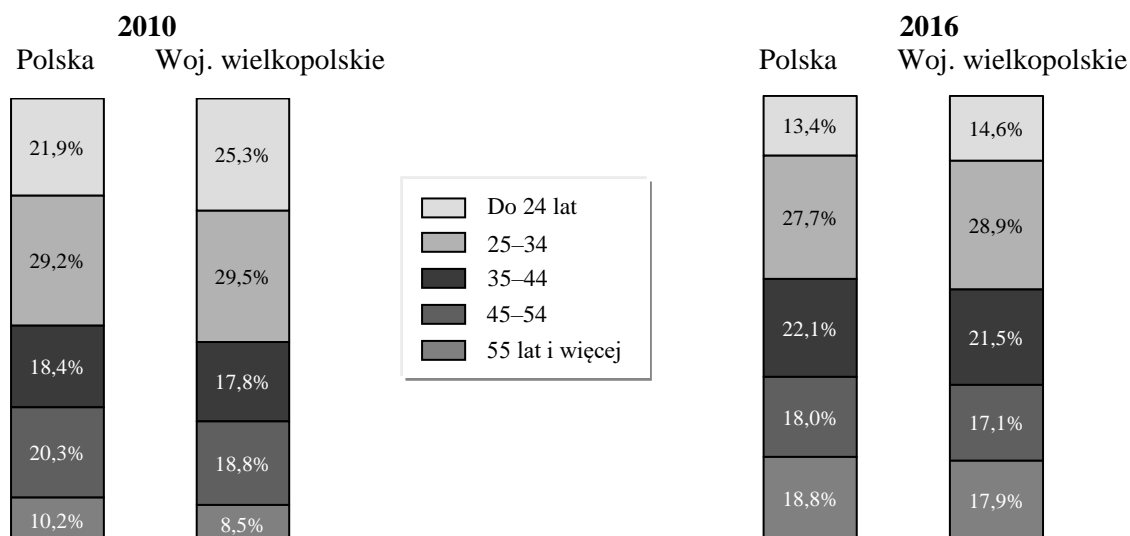
W końcu 2016 r. 84,1% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2015 r. – 83,8%); 88,7% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 87,4%).

W końcu grudnia 2016 r. w województwie wielkopolskim wśród bezrobotnych przeważały kobiety, ale ich liczba była o 15,0% mniejsza niż przed rokiem. Stanowiły one 58,8% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (rok wcześniej 57,7%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn w 2016 r. była o 19,0 % mniejsza niż w 2015 r.

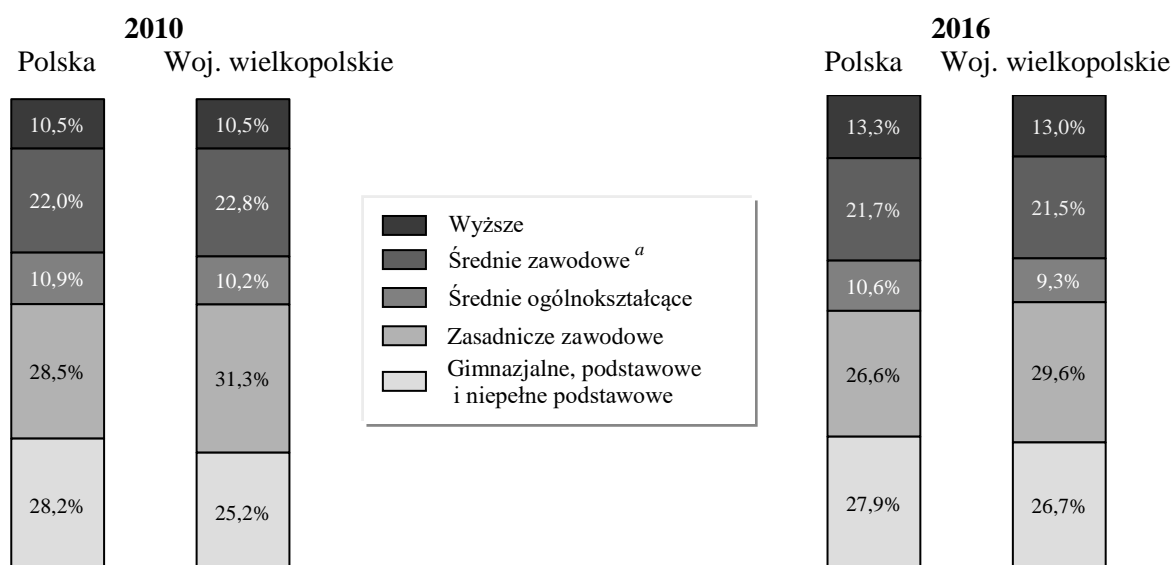
Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2016 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (22,5 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,6 p.proc. do 28,9%). Wzrósł także udział osób w wieku 55 lat i więcej (o 1,1 p.proc. do 17,9%), natomiast zmniejszył w wieku poniżej 25 lat (o 2,1 p.proc. do 14,6%) oraz w wieku 45–54 lata (o 0,6 p.proc. do 17,1%).

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,6% ogółu bezrobotnych) oraz gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (26,7%). Udział osób z najniższym wykształceniem zwiększył się w porównaniu z 2015 r. o 0,3 p.proc. Liczba osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem w ciągu 2016 r. zmniejszyła się (o 11,4%), ale ich odsetek wzrósł o 0,8 p.proc. do poziomu 13,0%.

Wyk. 13. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII



Wyk. 14. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

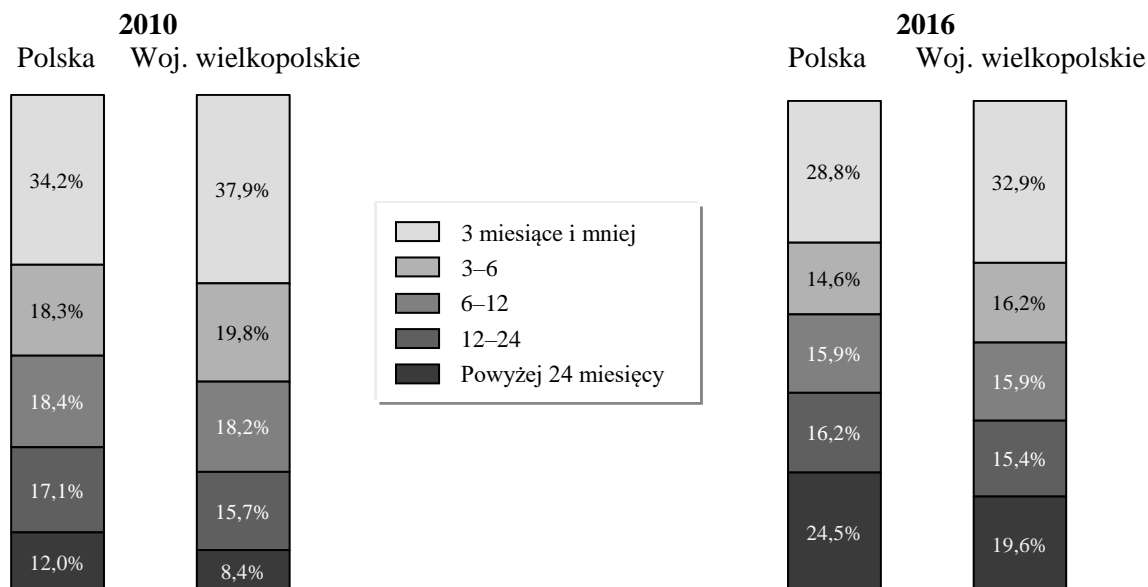


^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

W 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy odnotowano spadek liczby bezrobotnych. Najmniejszy występował w przypadku osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (o 10,9%), ale ich udział zwiększył się o 1,0 p.proc. do 15,4%.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby ze stażem pracy 1–5 lat (24,8% liczby bezrobotnych ogółem) i w porównaniu z rokiem poprzednim udział tej grupy wzrósł najbardziej, tj. o 0,8 p.proc. Natomiast w porównaniu do 2015 r. najmocniej zmalał odsetek bezrobotnych bez stażu (o 1,3 p.proc. do 11,3%).

Wyk. 15. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII



^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2016 r. stanowili 84,6% ogółu bezrobotnych. Najliczniejszą grupą byli długotrwale bezrobotni (38,1 tys. osób, tj. o 16,9% mniej niż w 2015 r.), których udział w populacji bezrobotnych wyniósł 49,0%. Odsetek bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia ukształtował się na poziomie 29,0%. Osoby w wieku powyżej 50 roku życia stanowiły 27,0% bezrobotnych, a ich liczba zmalała w ciągu roku o 14,4%. Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej osiągnął 2,4%, bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia – 19,7%, a osób posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia – 0,2%. Odsetek bezrobotnych niepełnosprawnych ukształtował się na poziomie 7,8%, przy spadku ich liczby o 1,2 tys., tj. o 16,0%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim w kolejnych miesiącach 2016 r. była niższa od notowanej w analogicznych okresach 2015 r., a maksymalna zmiana wynosiła 1,7 p.proc. Podobna sytuacja wystąpiła w kraju.

Tabl. 8. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim**

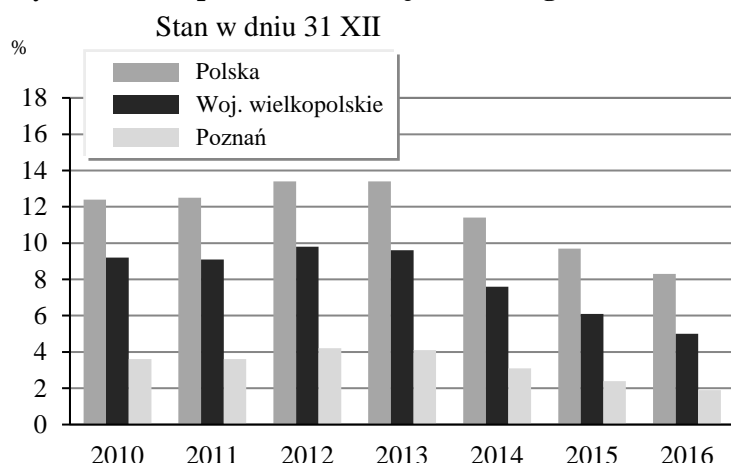
Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	119,4	101,9	94,5	93,3	96,7	81,9	78,2	77,7
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	81,9	81,8	80,1	80,2	80,9	80,4	82,8	83,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	46,1	36,4	44,3	47,1	44,2	35,4	38,5	38,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	91,4	94,5	94,7	93,9	96,1	97,2	87,1	82,7
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	43,0	54,0	51,7	48,3	40,9	50,2	42,2	39,5
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	87,2	90,1	97,1	93,2	95,0	93,0	81,7	81,7
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ) w tysiącach osób	3,0	-17,5	-7,4	-1,2	3,4	-14,8	-3,7	-0,5
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	7,8	6,7	6,2	6,1	6,2	5,3	5,1	5,0

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

W końcu grudnia 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce osiągnęła 8,3%, tj. o 1,4 p.proc. mniej niż przed rokiem i mniej o 4,1 p.proc. w porównaniu z 2010 r. W województwie wielkopolskim w końcu 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego była najniższa w kraju i ukształtowała się na poziomie 5,0%, tj. o 1,1 p.proc. mniej niż rok wcześniej oraz o 4,2 p.proc. mniej w stosunku do 2010 r.

Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano we wszystkich powiatach i wyniósł on od 0,4 p.proc. w powiatach kępińskim i poznańskim do 3,1 p.proc. w powiecie jarocińskim. Nadal obserwowano dość duże zróżnicowanie terytorialne stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością tego wskaźnika w powiatach wyniosła 12,3 p.proc., lecz w skali roku zmniejszyła się o 0,3 p.proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: konińskim (14,2%), chodzieskim (10,4%) oraz w Koninie (10,3%), zaś najniższą – w Poznaniu (1,9%) i w powiatach: kępińskim (2,2%) oraz poznańskim (2,3%).

W 2016 r. w województwie wielkopolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 157,2 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (o 16,7 tys., tj. o 9,6%) oraz mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. (o 77,6 tys., tj. o 33,1%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2015 r. (0,8 p.proc.) i osiągnął 80,4%.

Wyk. 16. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**

wentów (do 4,5%, tj. o 0,9 p.proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie wielkopolskim w ciągu 2016 r. skreślono 172,8 tys. osób, tj. o 12,3% mniej niż przed rokiem i o 25,9% mniej niż w analogicznym okresie 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 92,5 tys. osób (wobec 99,1 tys. przed rokiem). Udział bezrobotnych, którzy podjęli pracę w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 3,2 p.proc. do 53,5%. Wzrosły również udziały osób, które odmówiły bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy (do 6,0%, tj. o 1,4 p.proc.), a także tych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (do 6,1%, tj. o 0,4 p.proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (do 16,6%, tj. o 3,6 p.proc.) oraz osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (do 9,5%, tj. o 2,1 p.proc.).

W 2016 r. w województwie wielkopolskim bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 15,6 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 91,0%; w Polsce wskaźnik ten wyniósł 90,5%.

Powiatowe urzędy pracy w województwie wielkopolskim w ciągu całego 2016 r. miały do dyspozycji 133,4 tys. ofert pracy, tj. o 9,5% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 13 bezrobotnych (wobec 21 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był niższy niż w skali kraju. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w Kaliszu (3 osoby na 1 ofertę), w powiecie nowotomyskim (4 osoby) oraz w powiecie kościańskim (6 osób). Natomiast w powiecie konińskim na 1 ofertę przypadały 143 osoby bezrobotne.

W końcu grudnia 2016 r., w porównaniu z grudniem roku poprzedniego, w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł udział osób dotychczas pracujących (do 88,7%, tj. o 1,3 p.proc.) oraz bezrobotnych zamieszkałych na wsi (do 48,2%, tj. o 0,1 p.proc.). Spadł natomiast odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (do 6,1%, tj. o 1,0 p.proc.) oraz absol-

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL¹) przeprowadzonego w IV kwartale 2016 r. w województwie wielkopolskim pokazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- zwiększyła się liczba bezrobotnych, ale zmniejszyła się stopa bezrobocia ogółem oraz kobiet,
- zwiększył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności,
- spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- zwiększyła się liczba biernych zawodowo.

W IV kwartale 2016 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie liczyła 1626 tys. osób, biernych zawodowo – 1183 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (1551 tys. osób) i bezrobotni (75 tys.).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Tabl. 9. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17154	17489	17286
pracujący	15557	16280	16328
bezrobotni	1597	1210	958
Bierni zawodowo w tys.	13826	13473	13410
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,5	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	52,6	53,2
Stopa bezrobocia w %	9,3	6,9	5,5
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	1483	1327	1626
pracujący	1356	1261	1551
bezrobotni	127	66	75
Bierni zawodowo w tys.	1090	972	1183
Współczynnik aktywności zawodowej w %	57,6	57,7	57,9
Wskaźnik zatrudnienia w %	52,7	54,8	55,2
Stopa bezrobocia w %	8,6	5,0	4,6

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej. Od I kwartału 2016 r. zastosowano kalibrację wyników na poziomie województwa, w miejsce stosowanej dotąd kalibracji na poziomie kraju, z uwzględnieniem stosowanych dotąd kryteriów demograficznych.

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa niewielkiej zmianie w stosunku do notowanej w IV kwartale 2015 r. oraz w IV kwartale 2010 r. W odniesieniu do analogicznego okresu 2015 r. zwiększył się udział pracujących (o 0,4 p.proc.) oraz spadł odsetek bezrobotnych (o 0,2 p.proc.). Podobne zmiany zaobserwowano w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. – wzrost udziału pracujących (o 2,5 p.proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (o 2,3 p.proc.).

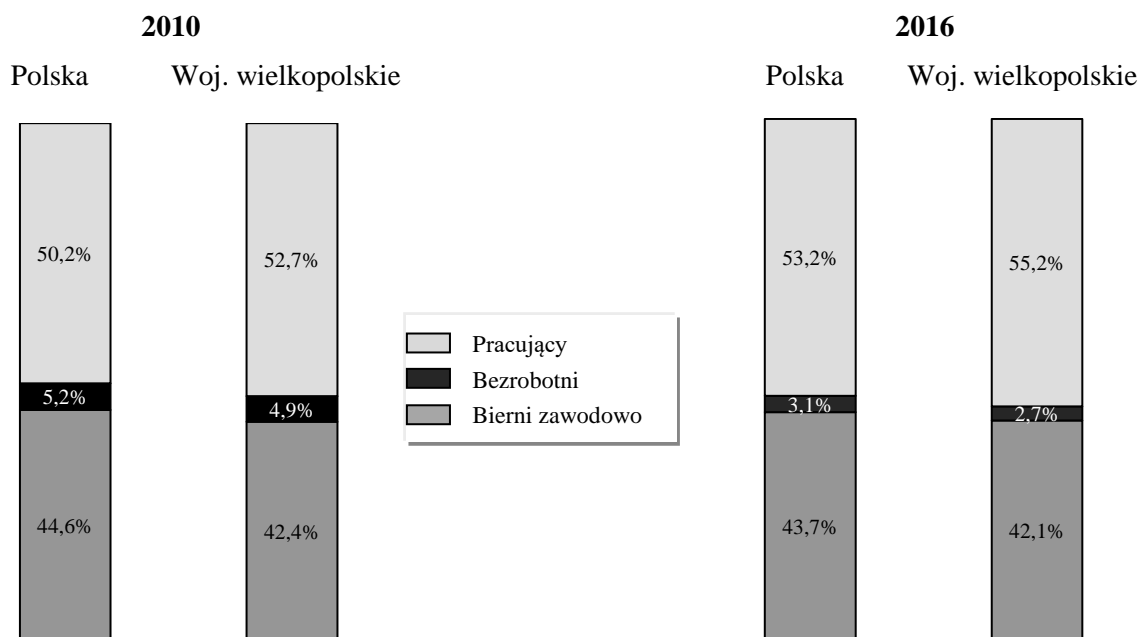
Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2016 r. zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 22,5%, natomiast w odniesieniu do IV kwartału 2010 r. – o 9,6%. W omawianym okresie współczynnik

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

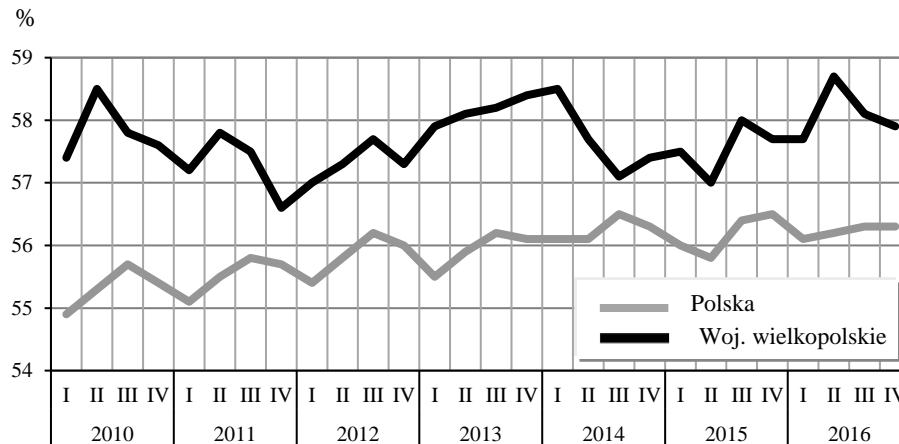
aktywności zawodowej w województwie ukształtował się na poziomie 57,9% (w kraju 56,3%). W województwie zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej, a opisujący ją współczynnik zwiększył się o 0,2 p.proc. wobec notowanego rok wcześniej i o 0,3 p.proc. w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. (w skali kraju zaobserwowano odpowiednio spadek o 0,2 p.proc. i wzrost o 0,9 p.proc.). W analizowanym okresie w województwie wielkopolskim wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (68,4%, wobec 48,1%).

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2016 r. liczyła 1551 tys., tj. o 23,0% więcej niż przed rokiem (w przypadku mężczyzn wzrost ten wyniósł 23,5%, a wśród kobiet 22,4%). W IV kwartale 2016 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (8,3%) oraz 55 lat i więcej (15,7%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek mieściły się w granicach 20,6–27,9%.

Wyk. 17. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale**



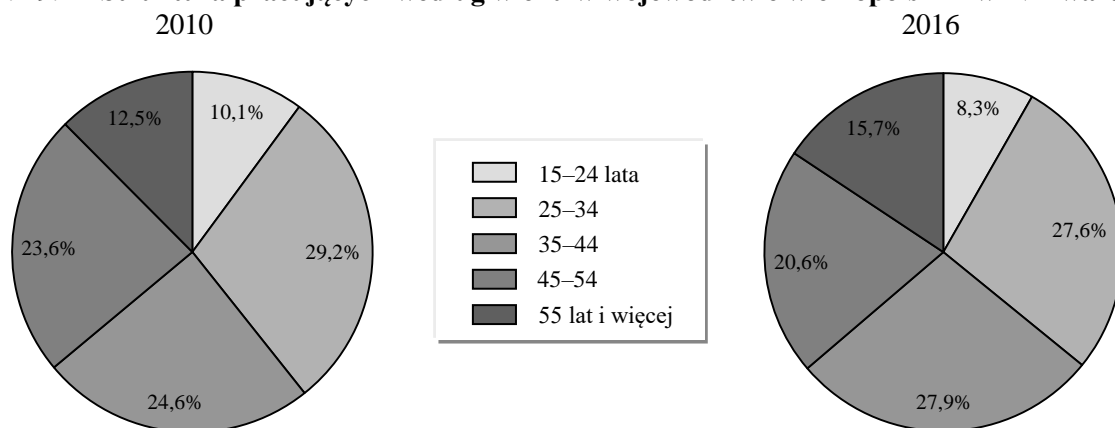
Wyk. 18. Współczynnik aktywności zawodowej



Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

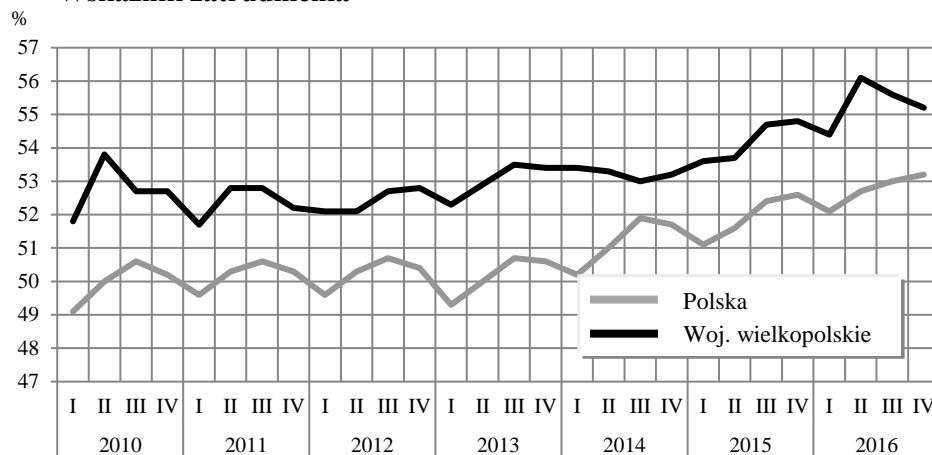
Wyk. 19. Struktura pracujących według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale



Wskaźnik zatrudnienia w województwie wielkopolskim w IV kwartale 2016 r. wyniósł 55,2% i był o 2,0 p.proc. wyższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2015 r. zwiększył się on o 0,4 p.proc. (w skali kraju wzrósł o 0,6 p.proc.), przy czym obserwowany w tym czasie wzrost wskaźnika dotyczył jedynie mężczyzn (o 1,2 p.proc.); w przypadku kobiet nastąpił spadek (o 0,4 p.proc.).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 20. Wskaźnik zatrudnienia

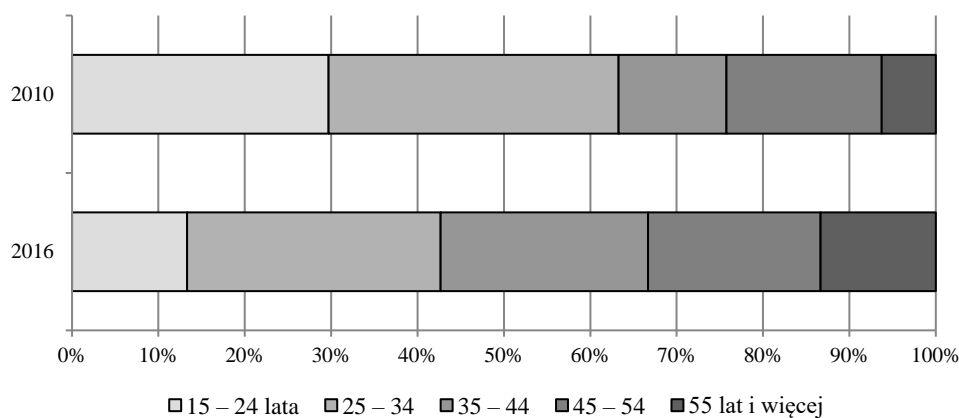


W IV kwartale 2016 r. liczba bezrobotnych w województwie wielkopolskim wyniosła 75 tys. i w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego zwiększyła się o 9 tys., tj. o 13,6%. Liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 35,3%, natomiast liczba bezrobotnych kobiet spadła o 9,4%.

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w IV kwartale 2016 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału 25–34 lata (29,3% ogółu bezrobotnych). Najmniejszy udział w zbiorowości miały osoby najmłodsze i najstarsze (po 13,3%).

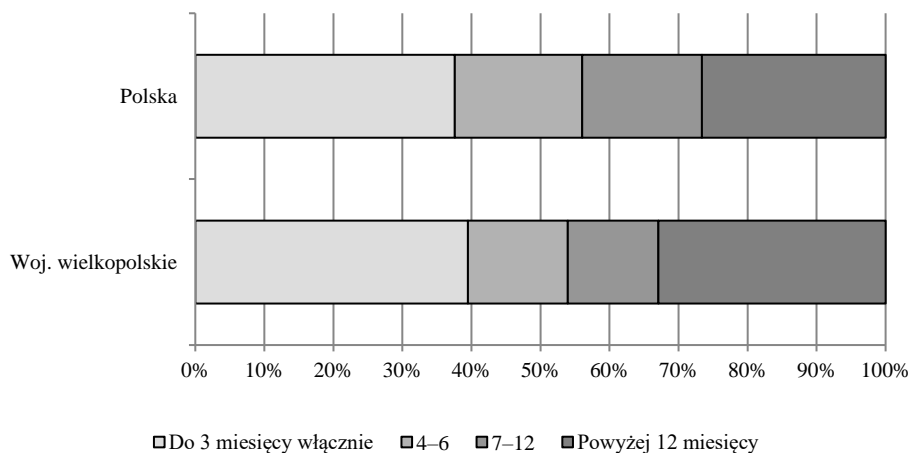
Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Wyk. 21. Struktura bezrobotnych według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale



Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2016 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 11,3 miesiąca (w kraju – 10,7 miesiąca). W ciągu roku czas ten uległ skróceniu o 3,2 miesiąca (w Polsce o 1,1 miesiąca). W analizowanym okresie w województwie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) kształtowała się na poziomie 25 tys. i stanowiła 33,3% ogółu bezrobotnych (wobec 39,4% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2016 r. udział osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych osiągnął 26,6% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zmniejszył się o 3,1 p.proc.

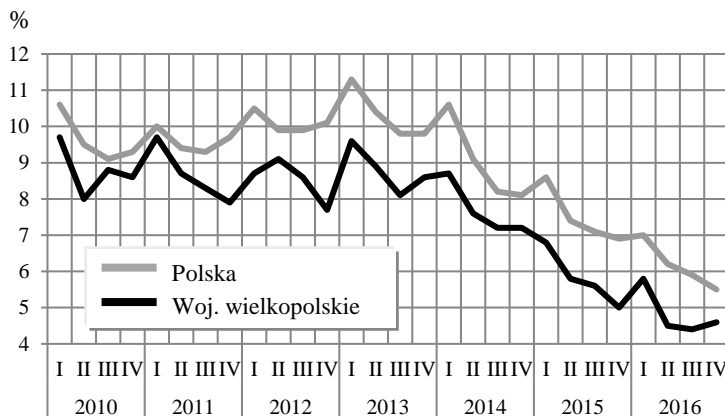
Wyk. 22. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2016 r.**



Stopa bezrobocia w IV kwartale 2015 r. w województwie wielkopolskim ukształtowała się na poziomie 4,6% i była o 0,9 p.proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W stosunku do poprzedniego roku oraz do analogicznego okresu 2010 r. stopa bezrobocia w województwie zmniejszyła się odpowiednio o 0,4 p.proc. i 4,0 p.proc. (w Polsce – spadek odpowiednio o 1,4 p.proc. oraz o 3,8 p.proc.). W IV kwartale 2016 r. w województwie analizowany wskaźnik wyniósł w przypadku mężczyzn 5,0%, a wśród kobiet – 4,1%.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

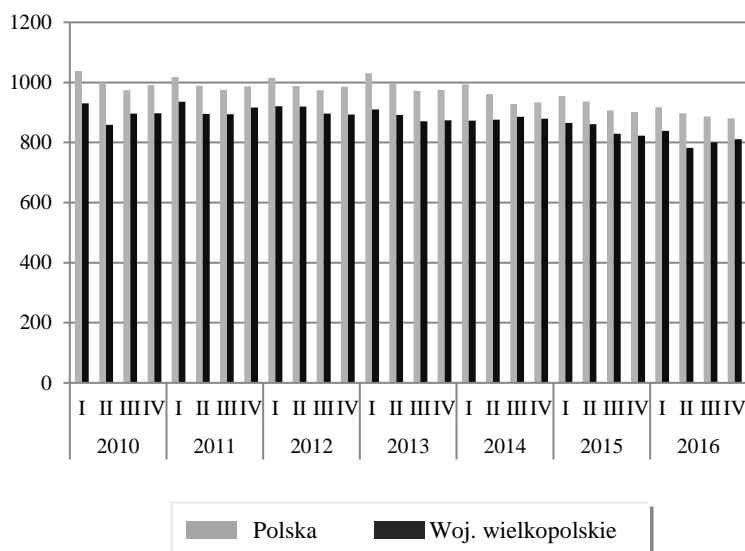
Wyk. 23. **Stopa bezrobocia wg BAEL**



W IV kwartale 2016 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 1183 tys. osób i stanowiła 42,1% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,7%. W ciągu roku liczba biernych zawodowo

w województwie wielkopolskim zwiększyła się o 21,7%, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. o 8,5%. W skali kraju w tym czasie liczebność analizowanej populacji zmniejszyła się odpowiednio o 0,5% i 3,0%. Wśród osób biernych zawodowo w województwie dominowały kobiety, których udział, w IV kwartale 2016 r., osiągnął 64,0%.

Wyk. 24. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących



W IV kwartale 2016 r. na 1000 pracujących w województwie wielkopolskim przypadało 811 bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 823, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. – 897. Zarówno w IV kwartale 2016 r. jak i analogicznych okresach 2015 r. i 2010 r., obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi w województwie było mniejsze niż średnio w kraju.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

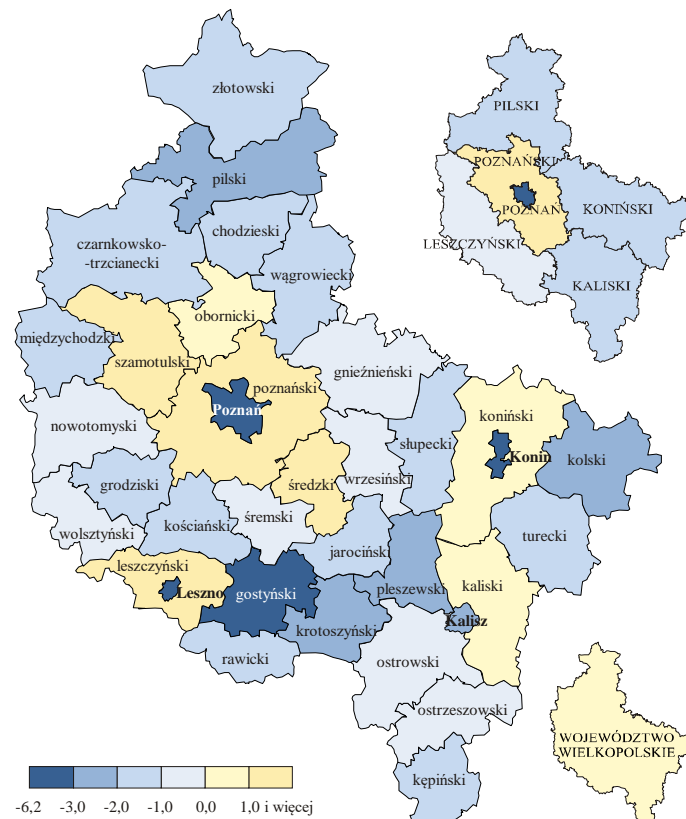
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie wielkopolskim” – opracowanie sygnałne ukazuje się co kwartał.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

Wyk. 25. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2016 r.**



Wyk. 26. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2016 r.**



WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim w 2016 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim. W porównaniu z 2015 r. zwiększyły się również: średnie wynagrodzenie za godzinę pracy oraz czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
			w złotych		2010=100
Polska	3434,62	4121,41	4277,03	124,5	103,8
Województwo wielkopolskie	3141,53	3676,42	3870,60	123,2	105,3
Poznań	3842,08	4524,74	4818,09	125,4	106,5

W 2016 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło 3870,60 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 5,3%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 4277,03 zł, co oznacza wzrost o 3,8% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem.

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wykluczeniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W 2016 r., w stosunku do roku poprzedniego, wzrost wynagrodzeń wystąpił w dwunastu sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy notowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 11,5%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,6%) oraz handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 7,2%). Spadek wynagrodzeń stwierdzono tylko w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,8%).

W omawianym okresie w województwie wielkopolskim najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto odnotowano w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz informacja i komunikacja; przekroczyły one, odpowiednio o 68,5% i 62,6%, średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio niższe o 33,1% i 22,4%).

Tabl. 11. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim**

Sekcje	2015				2016				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	104,3	102,7	102,9	102,6	103,3	105,5	105,8	105,3	3870,60
w tym:									
Przemysł	105,0	103,0	103,0	102,9	102,6	104,2	104,8	104,0	4086,59
w tym:									
górnictwo i wydobywanie	96,9	95,2	97,8	96,3	101,0	98,3	100,2	100,5	4986,68
przetwórstwo przemysłowe	105,6	103,8	103,5	103,5	103,8	105,0	105,5	104,5	4011,17
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	110,8	104,9	103,6	102,6	86,4	95,4	97,7	99,2	6521,67
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	105,9	103,3	104,0	104,4	101,7	103,8	103,3	103,3	3960,20
Budownictwo	110,3	105,2	104,2	104,7	97,5	104,1	104,8	105,2	4209,93
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	101,8	101,8	102,1	101,9	105,2	106,9	107,7	107,2	3431,35
Transport i gospodarka magazynowa	103,7	102,7	103,3	101,3	102,4	106,1	107,0	107,6	3601,51
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	100,2	101,1	101,4	100,7	103,3	104,0	105,5	106,2	2588,91
Informacja i komunikacja	110,2	109,3	110,8	111,5	107,6	110,5	107,3	106,1	6293,18
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	99,9	101,8	100,0	99,4	104,0	101,6	102,6	103,6	4525,06
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	100,7	97,9	106,3	103,2	115,2	117,1	111,2	111,5	5274,78
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	114,1	106,2	104,2	103,8	102,5	106,4	105,2	103,3	3003,42

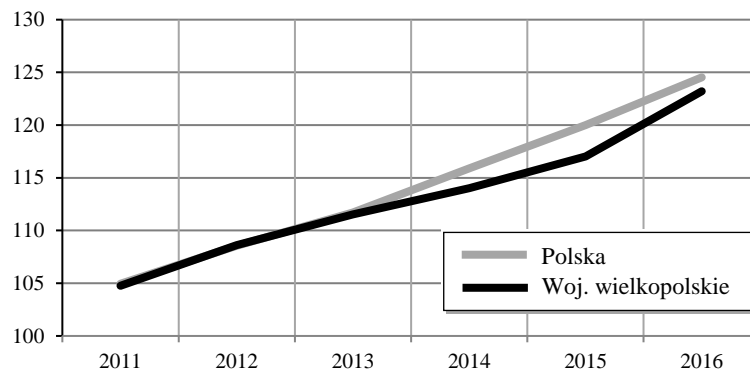
^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W 2016 r. zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali łącznie 1205,6 mln godzin, tj. o 3,9% więcej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 531,8 mln (44,1% ogółu) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 348,8 mln (28,9%).

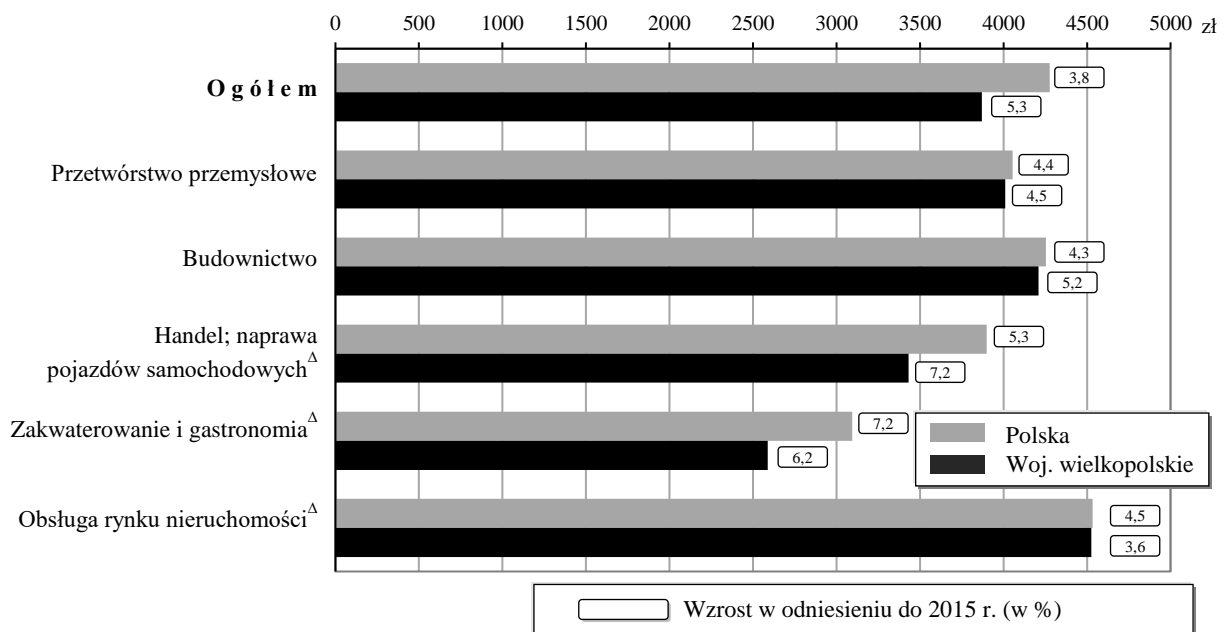
Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. wyniósł 145 godzin. Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 26,70 zł. W porównaniu z 2015 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 6,0%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 44,97 zł, a najniższe w sekcji zakwaterowanie i gastronomia – 17,51 zł.

Wyk. 29. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

2010 = 100



Wyk. 30. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. w wybranych sekcjach**



Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W kolejnych okresach 2016 r. rosła w województwie wielkopolskim przeciętna liczba emerytów i rencistów. W ciągu roku zwiększyła się zarówno liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenia z ZUS, jak i rolników indywidualnych.

Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto wypłacanej przez ZUS oraz niewielkie zmiany świadczeń wypłacanych rolnikom indywidualnym.

W 2016 r. w województwie wielkopolskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 749,5 tys. osób i była większa od notowanej przed rokiem (o 4,7 tys. osób, tj. o 0,6%), ale mniejsza niż w 2010 r. (o 17,3 tys. osób, tj. o 2,3%). W kraju w omawianym roku świadczenia wypłacano przeciętnie 8908,9 tys. osób, czyli o 0,3% więcej niż w roku poprzednim, ale o 3,6% mniej niż w 2010 r.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy; nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Tabl. 12. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w liczbach bezwzględnych		2010=100	2015=100	
POLSKA					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	9243,4	8879,6	8908,9	96,4	100,3
pobierających świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych razem.....	7868,8	7676,5	7714,5	98,0	100,5
w tym wypłacane przez ZUS ^a	7491,4	7273,8	7312,8	97,6	100,5
rolników indywidualnych	1374,7	1203,2	1194,4	86,9	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych razem w zł	1642,90	2049,26	2086,35	127,0	101,8
wypłacana przez ZUS ^a w zł	1588,95	1980,96	2018,48	127,0	101,9
w tym emerytura	1755,19	2170,64	2204,96	125,6	101,6
wypłacana przez ZUS ^a	1698,35	2096,55	2131,70	125,5	101,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1179,63	1182,83	123,9	100,3
w tym emerytura	996,18	1209,81	1210,30	121,5	100,0

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu przez MON, MSWiA oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSWiA oraz MS (nieuwzględnionymi w województwie).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w liczbach bezwzględnych		2010=100	2015=100	
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	766,8	744,8	749,5	97,7	100,6
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	640,6	627,8	631,8	98,6	100,6
rolników indywidualnych	126,2	117,0	117,7	93,3	100,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1514,25	1897,51	1935,97	127,9	102,0
w tym emerytura	1655,39	2040,13	2075,01	125,3	101,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	946,32	1167,02	1168,04	123,4	100,1
w tym emerytura	1001,97	1199,29	1196,38	119,4	99,8

W 2016 r. udział osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 8,4% i nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa wielkopolskiego stanowili 8,6% całej populacji, a biorąc pod uwagę liczbę wypłat z KRUS w 2016 r. województwo znalazło się na trzeciej pozycji w kraju (z udziałem 9,9%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

W 2016 r. w województwie emerytura i renty z ZUS otrzymywało 631,8 tys. osób, tj. o 0,6% więcej niż przed rokiem, ale o 1,4% mniej w stosunku do 2010 r. Liczba emerytów w województwie wzrosła o 2,4% w odniesieniu do 2015 r., zmniejszała się jednak przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy

(o 5,0%) oraz osób pobierających renty rodzinne (o 0,5%). W 2016 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (65,7% całej zbiorowości), a najmniejszą osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (15,9%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Odmiennie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – w przypadku większości kategorii zanotowano wzrost liczby świadczeniobiorców w porównaniu

z 2015 r. Emerytury i renty rolnicze pobierało w 2016 r. 117,7 tys. osób (o 0,6% więcej niż w roku 2015, ale o 6,7% mniej w stosunku do 2010 r.). W odniesieniu do 2015 r. zaobserwowano wzrost zarówno w przypadku osób otrzymujących emerytury (o 0,6%), jak również renty rodzinne (o 0,8%) czy renty z tytułu niezdolności do pracy (o 0,5%). Świadczeniobiorcy KRUS charakteryzowali się nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 75,3%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,0% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

Tabl. 13. Świadczenia społeczne w województwie wielkopolskim

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	743,3	744,0	744,4	744,8	748,0	748,6	749,0	749,5
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	99,9	100,0	100,2	100,3	100,6	100,6	100,6	100,6
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	627,5	627,7	627,6	627,8	630,2	630,8	631,2	631,8
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	100,0	100,1	100,2	100,2	100,4	100,5	100,6	100,6
rolników indywidualnych	115,9	116,3	116,8	117,0	117,8	117,8	117,7	117,7
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	99,2	99,7	100,3	100,7	101,7	101,3	100,8	100,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1867,75	1882,51	1890,84	1897,51	1924,41	1928,73	1932,24	1935,97
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	103,5	103,2	103,2	103,3	103,0	102,5	102,2	102,0
rolników indywidualnych	1149,49	1165,60	1166,83	1167,02	1166,35	1168,34	1168,52	1168,04
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	102,0	102,9	102,9	102,8	101,5	100,2	100,1	100,1

W 2016 r. w województwie przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1935,97 zł i była o 2,0% wyższa niż przed rokiem (w kraju zanotowano wzrost o 1,9%). Takie samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1168,04 zł i zwiększyło się o 0,1% w ciągu roku.

Tendencję wzrostową obserwowano w większości kategorii świadczeń – zarówno w województwie, jak i w kraju, z wyjątkiem emerytur rolników indywidualnych. Największy wzrost w ciągu roku odnotowano w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS: w województwie – renty z tytułu niezdolności do pracy (o 1,9%), a w kraju – emerytury i renty rodzinnej (o 1,7%).

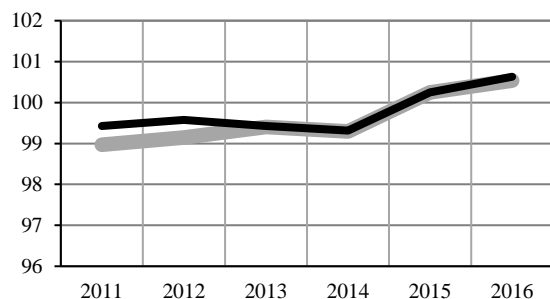
W 2016 r. w województwie wielkopolskim wysokość świadczeń społecznych kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej wysokości świadczeń wypłacanych z ZUS województwo plasowało się na ósmym miejscu w kraju, a w przypadku świadczeń rolników indywidualnych – na jedenastym. W 2016 r. jedynym świadczeniem o wartości powyżej średniej krajowej (o 0,9%) była renta z tytułu niezdolności do pracy wypłacana przez KRUS. Przeciętna emerytura rol-

ników indywidualnych była w województwie mniejsza niż w kraju o 1,3%, a renta rodzinna o 4,3%. Natomiast w przypadku wypłat z ZUS, emerytury były niższe od średniej krajowej o 2,7%, renty z tytułu niezdolności do pracy o 3,9%, a renty rodzinne o 4,7%.

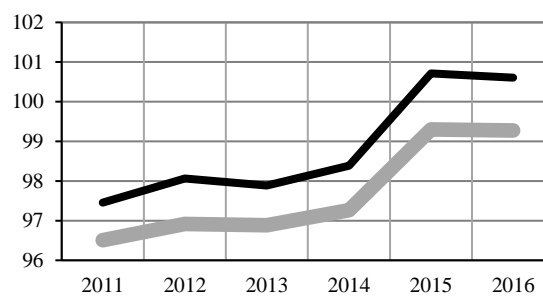
Wyk. 31. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS



Rolników indywidualnych

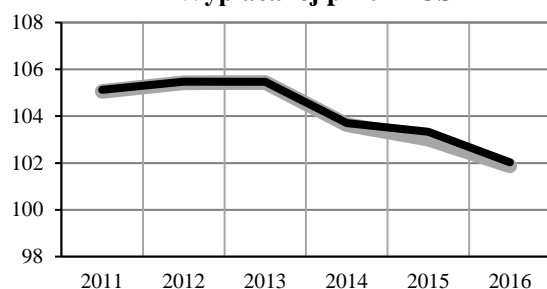


— Polska — Woj. wielkopolskie

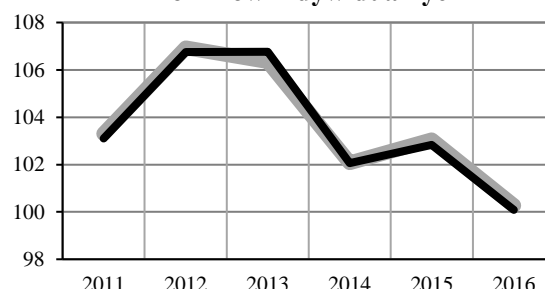
Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

Wypłacanej przez ZUS



Rolników indywidualnych



— Polska — Woj. wielkopolskie

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie wielkopolskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik, który ukazuje się w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu. Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

CENY TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

W 2016 r. w województwie wielkopolskim ceny większości grup towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z rokiem poprzednim spadły, podobnie jak w kraju. Najwyższy spadek cen, zarówno w województwie jak i w Polsce, odnotowano w zakresie transportu.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

W 2016 r. w województwie wielkopolskim ceny towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do roku poprzedniego spadły średnio o 0,6% (taki sam spadek nastąpił w Polsce).

Mniej niż przed rokiem płacono za towary i usługi związane z transportem (o 5,0%), rekreacją i kulturą (o 3,3%), za odzież i obuwie (o 3,1%), a także za opłaty związane ze zdrowiem (o 1,1%) oraz towary

i usługi związane z użytkowaniem mieszkania (o 0,6%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju, gdzie zanotowano nieco większy spadek cen odzieży i obuwia, a mniejszy w rekreacji i kulturze, transporcie oraz zdrowiu.

W województwie najbardziej zdrożały żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,1%) oraz napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 0,9%).

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

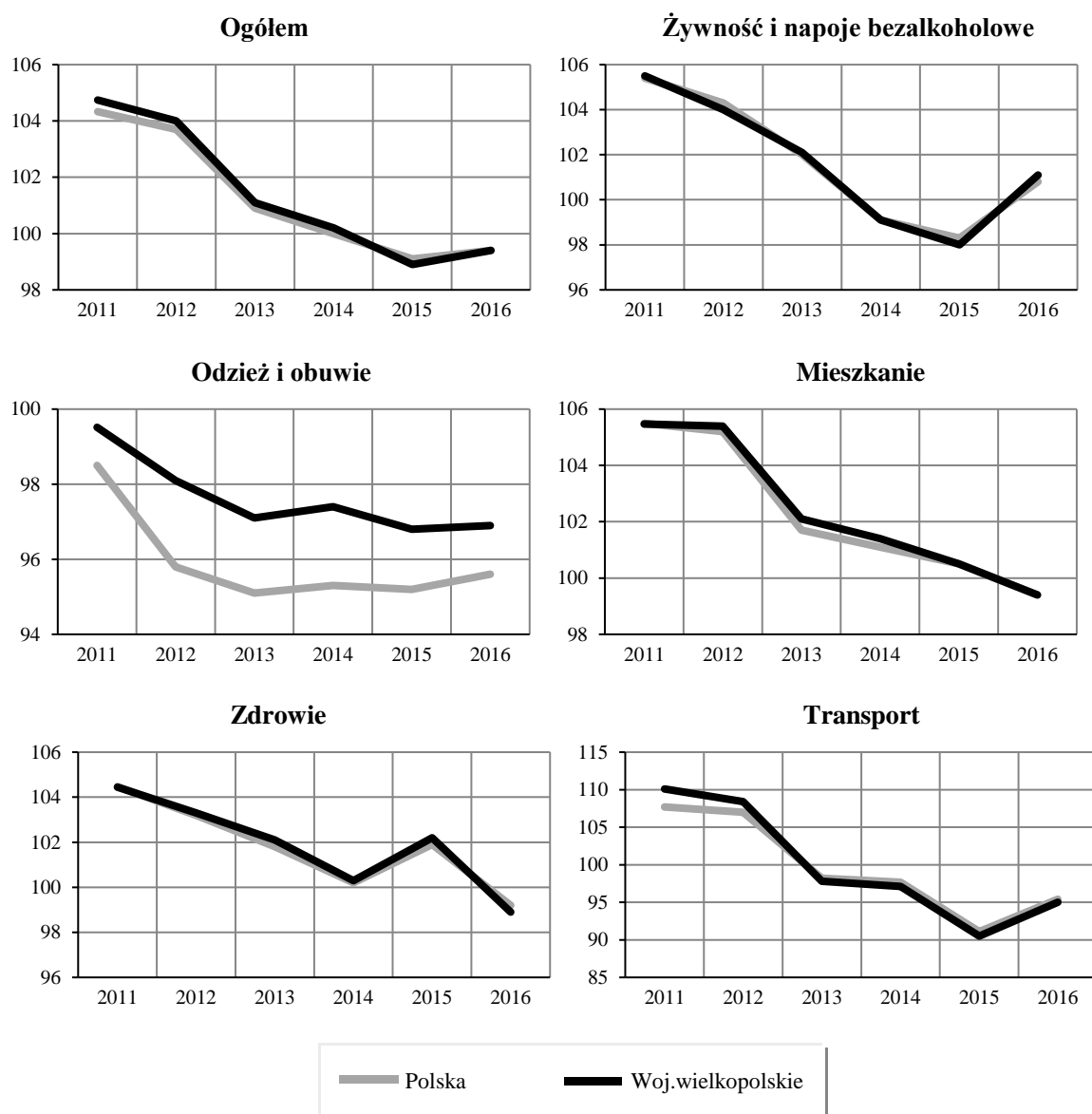
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	99,1	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	98,3	100,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	101,2	100,7
Odzież i obuwie	96,2	95,2	95,6
Mieszkanie	103,3	100,5	99,4
Zdrowie	102,9	101,9	99,2
Transport	106,2	91,1	95,4
Rekreacja i kultura	99,7	100,7	98,1
Edukacja	102,7	101,1	100,8

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Ogółem	102,8	98,9	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,0	98,0	101,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	106,2	101,2	100,9
Odzież i obuwie	96,5	96,8	96,9
Mieszkanie	103,4	100,5	99,4
Zdrowie	103,0	102,2	98,9
Transport	107,3	90,5	95,0
Rekreacja i kultura	101,4	101,0	96,7
Edukacja	104,8	100,6	100,3

Wyk. 33. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Rok poprzedni = 100



W 2016 r. w województwie wielkopolskim największy spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w I kwartale (o 1,0%), przy czym najbardziej staniały towary i usługi związane z transportem (o 8,6%). Wzrost cen w 2016 r. zaobserwowano w czterech grupach: żywność i napoje bezalkoholowe oraz napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (wszystkie kwartały), edukacja (3 kwartały), a także transport (1 kwartał).

Tabl. 15. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim**

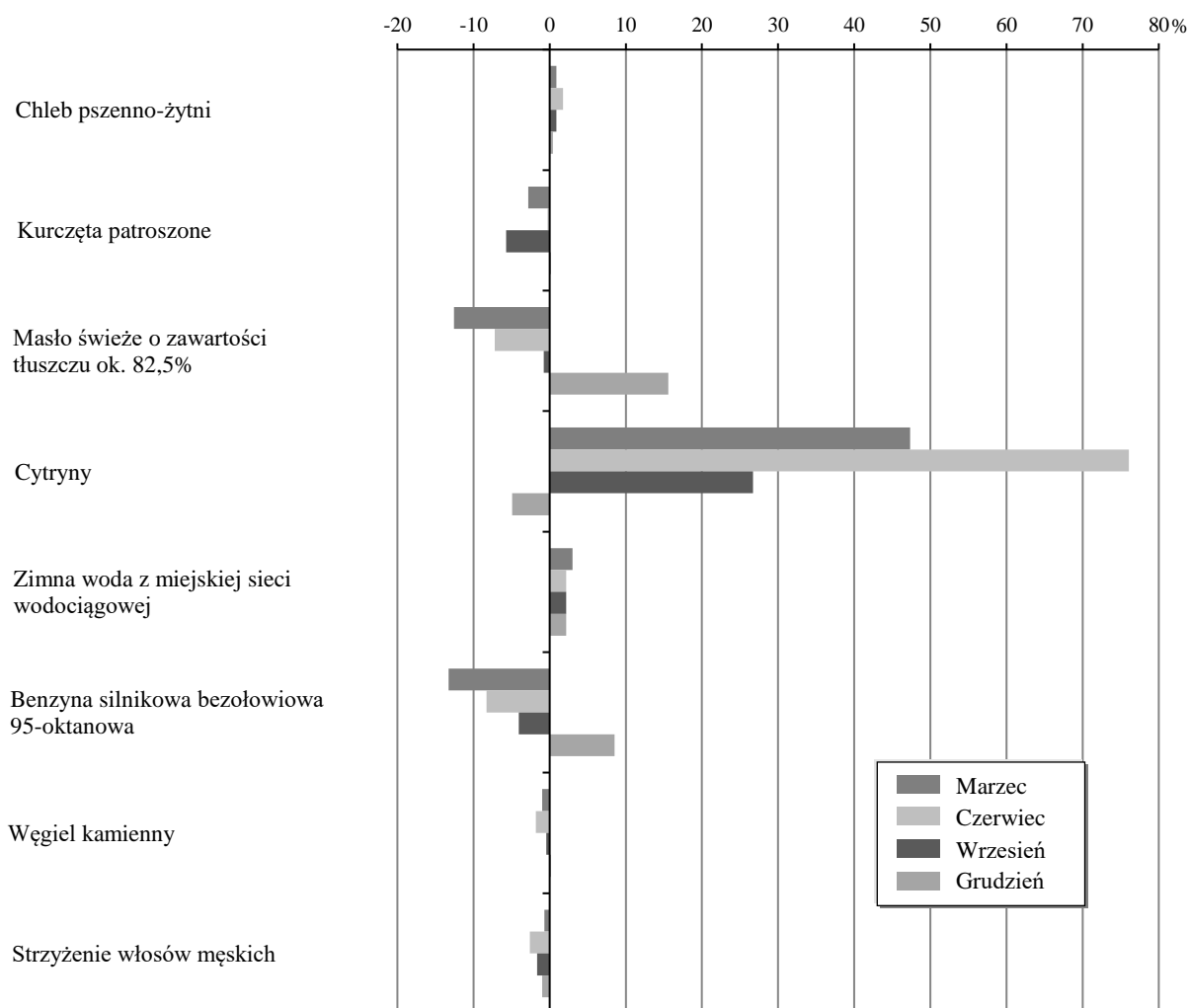
Wyszczególnienie	2015				2016			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	98,4	99,0	99,0	99,3	99,0	99,1	99,4	100,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	96,2	97,7	98,5	99,8	100,1	101,0	101,6	101,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,0	100,8	100,8	101,0	100,7	101,1	101,0	100,9
Odzież i obuwie	96,4	96,7	97,1	97,2	97,2	97,1	96,8	96,4
Mieszkanie	100,6	100,7	100,5	100,1	99,3	99,0	99,4	99,8
Zdrowie	101,6	101,2	102,9	102,9	99,8	100,0	98,0	97,8
Transport	88,4	91,4	91,0	91,1	91,4	92,6	93,9	102,3
Rekreacja i kultura	102,9	101,2	100,4	99,3	97,8	95,6	96,2	97,1
Edukacja	100,2	100,5	100,5	101,1	101,0	100,9	100,5	98,9

W grudniu 2016 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. W województwie wielkopolskim najbardziej podrożały: cukier (o 29,3%), masło (o 15,6%) oraz mięso wieprzowe z kością (o 9,5%). Mniej płacono między innymi za marchew (o 24,3%), cebulę (o 20,1%) i ziemniaki (o 15,2%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

W grupie artykułów i usług nieżywnościowych najbardziej wzrosły ceny odtwarzacza MP3 (o 8,7%), benzyny silnikowej bezołowiowej 95-oktanowej (o 8,5%) oraz oleju napędowego (o 7,7%). Spadła cena ręcznika frotte (o 3,6%), centralnego ogrzewania lokali mieszkalnych (o 3,2%), kuchni mikrofalowej oraz koszuli męskiej z elanobawełny, z długim rękawem (o 1,3%).

Wyk. 34. **Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim w 2016 r.**
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)



Tabl. 16. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			2015 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,21	2,21	100,0
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,60	6,45	97,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	13,79	14,61	105,9
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	24,01	24,96	104,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,80	2,78	99,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	3,98	4,90	123,1
Cebula – za 1 kg	2,25	2,20	1,76	80,0
Ziemiaki – za 1 kg	1,43	1,19	0,98	82,4
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,44	3,17	129,9

Tabl. 16. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			2015 = 100
POLSKA (dok.)				
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,63	3,57	98,3
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	467,17 ^a	662,30	658,97	99,5
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	164,09	197,64	199,02	100,7
Proszek do prania – za 300 g	4,43 ^b	5,33	5,45 ^c	x
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,68	21,79	100,5
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,71	2,71	100,0
Bilet do kina	15,23	18,39	19,02	103,4
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	90,26	93,93	104,1
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,29	2,30	100,4
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,66	6,24	6,25	100,2
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,87	12,64	13,84	109,5
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	20,85	22,48	23,82	106,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,58	2,79	2,80	100,4
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,11	3,92	4,53	115,6
Cebula – za 1 kg	2,15	2,24	1,79	79,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,36	1,12	0,95	84,8
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,42	3,13	129,3
Sok jabłkowy – za 1 l	3,69	3,61	3,59	99,4
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	435,53 ^a	641,33	653,41	101,9
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	162,05	188,20	190,47	101,2
Proszek do prania – za 300 g	4,40 ^b	5,10 ^c	5,51	x
Ciepła woda – za 1 m ³	17,07	20,51	20,62	100,5
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,36	3,03	3,12	103,0
Bilet do kina	14,22	17,44	17,97	103,0
Wizyta u lekarza specjalisty	77,11	101,58	103,16	101,6

a Garnitur męski z elanowełny. b Za 400 g. c Za 280 g.

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

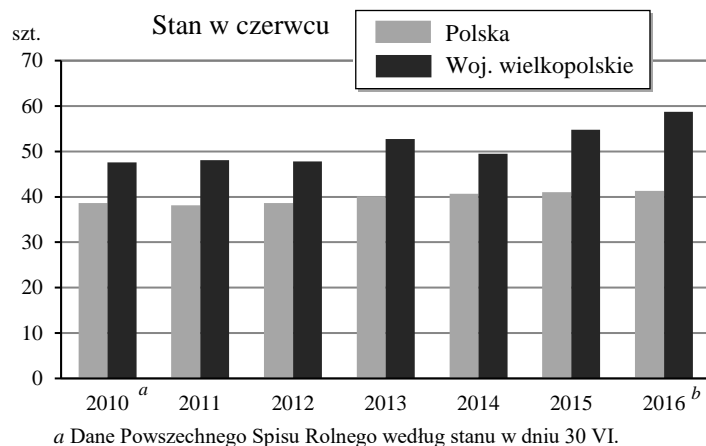
ROLNICTWO

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

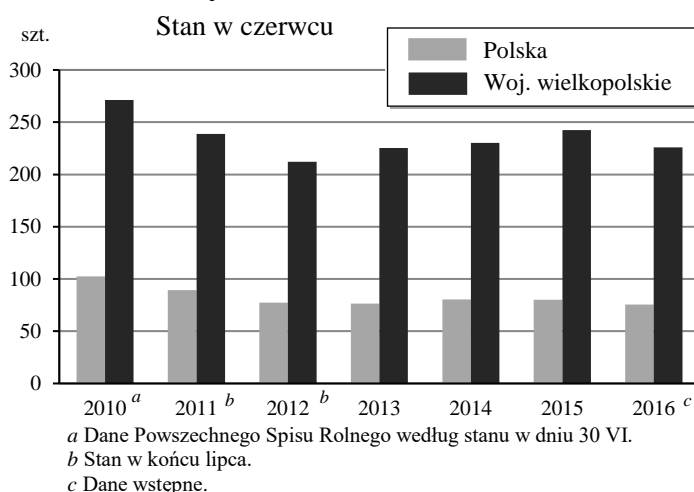
W województwie wielkopolskim w 2016 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększyło się pogłowie bydła i owiec, natomiast liczebność stada trzody chlewnej była mniejsza.

W czerwcu 2016 r. pogłowie bydła w województwie liczyło 996,6 tys. szt. i stanowiło 16,8% pogłowia kraju. W stosunku do 2015 r. liczebność stada zwiększyła się o 4,8% (w kraju – była mniejsza o 0,4%), natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. odnotowano wzrost liczebności pogłowia o 18,1% (w kraju – o 3,8%).

Wyk. 35. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**



Wyk. 36. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**



Udział krów w pogłowie bydła kształtował się w tym czasie na poziomie 28,4%, w stadzie krów dominowały krowy mleczne, których udział wyniósł 92,4% (dla Polski udziały te wyniosły odpowiednio: 39,3% i 92,0%).

W omawianym okresie pogłowie trzody chlewnej w województwie wielkopolskim kształtowało się na poziomie 3836,2 tys. szt., w tym stado loch liczyło 255,7 tys. szt. i stanowiło 6,7% pogłowia województwa. Udział pogłowia województwa w krajowym pogłowie trzody wynosił 35,3%. W odniesieniu do poprzedniego roku liczebność stada zmniejszyła się o 9,0% (w kraju – o 6,7%), a w porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek pogłowia o 20,3% (w kraju – o 28,7%).

Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu w dniu 1 marca, w czerwcu według stanu w dniu 1 czerwca i w grudniu według stanu w dniu 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w dniu 1 czerwca i 1 grudnia.

W czerwcu 2016 r. pogłowie owiec liczyło 17,6 tys. szt. i stanowiło 7,4% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba owiec była większa o 1,4% (w kraju odnotowano wzrost – o 5,1%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. była mniejsza o 30,2% (w kraju – o 8,4%).

Liczebność pogłowia drobiu¹ w tym czasie ustalono na poziomie 34554,1 tys. szt., a udział pogłowia województwa w krajowym pogłowie wyniósł 18,4%. W porównaniu z rokiem poprzednim jego stan zwiększył się o 7,2% (w kraju odnotowano wzrost – o 14,9%), natomiast w odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. był większy o 7,5% (w kraju – o 6,4%).

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w województwie wielkopolskim odnotowano większy skup ziemniaków, buraków cukrowych, żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso) oraz mleka, natomiast mniejszy był skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych oraz rzepaku.

W 2016 r. skupiono 1286,3 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 12,6% skupu krajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup ten był niższy o 3,1%, a w porównaniu z 2010 r. – zwiększył się o 8,7% (w kraju odnotowano wzrost odpowiednio – o 4,6% i 24,5%). Skup pszenicy osiągnął poziom 849,3 tys. ton, tj. był wyższy niż przed rokiem o 9,5%, a skup żyta wyniósł 125,2 tys. ton i był mniejszy od ubiegłorocznego o 24,5%.

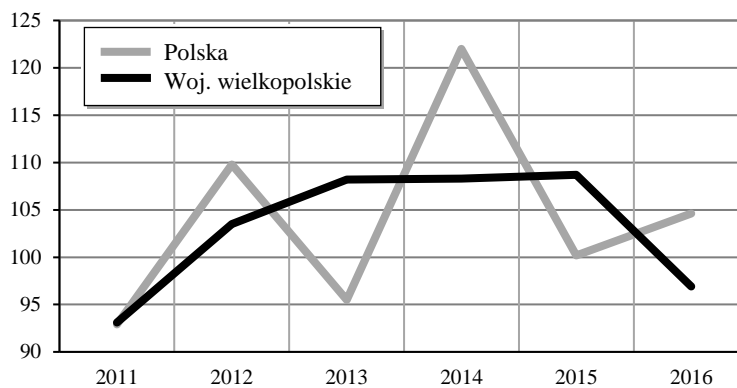
W 2016 r. łącznie skupiono 477,1 tys. ton ziemniaków, tj. 25,4% wielkości skupu krajowego. W stosunku do 2015 r. skup ziemniaków był wyższy o 18,2%, a w porównaniu z 2010 r. – o 113,3% (w kraju, w odniesieniu do poprzedniego roku, odnotowano wzrost o 23,0%, a w stosunku do 2010 r. – o 64,6%).

Skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami wyniósł 939,9 tys. ton, a ilość ta stanowiła 21,8% skupu krajowego.

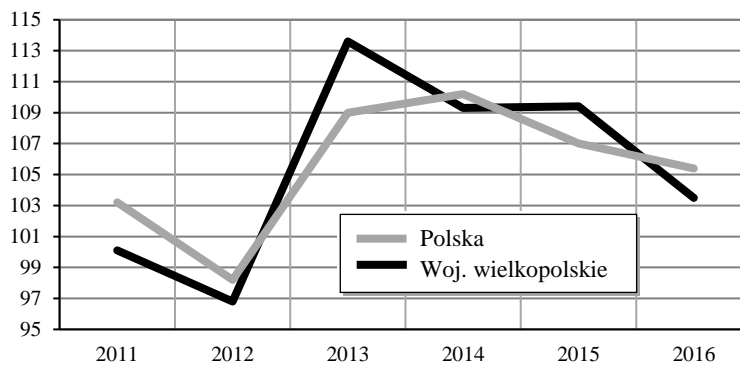
Wielkość skupu wyrażona w wadze żywej przedstawiała się następująco: łącznie skupiono 613,3 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 0,5% więcej niż w roku poprzednim i o 14,6% więcej niż w 2010 r., 184,2 tys. ton żywca wołowego, tj. o 3,6% mniej niż przed rokiem, ale o 61,1% więcej niż w 2010 r. oraz 520,9 tys. ton żywca drobiowego, tj. o 10,4% więcej niż rok wcześniej i o 64,8% więcej niż w 2010 r.

¹ W 2016 r. nastąpiła zmiana metodologii badania. W pogłowie drobiu uwzględnia się pisklęta do 2 tygodnia życia.

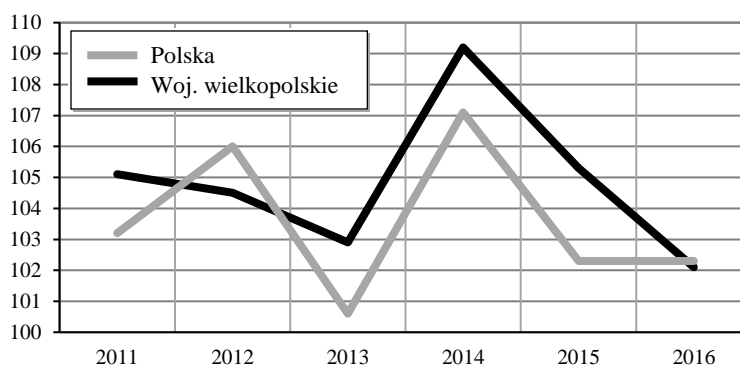
Wyk. 37. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100



Wyk. 38. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)**
Rok poprzedni = 100



Wyk. 39. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100



W 2016 r. skupiono 1651,2 mln litrów mleka krowiego, tj. 15,3% mleka skupionego w kraju. Ilość ta przewyższała skup ubiegłoroczny o 2,1%, a uzyskany w 2010 r. – o 32,6%.

■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W ciągu roku obniżyły się ceny skupu pszenicy, ziemniaków, żywca wołowego i drobiowego oraz mleka, a na wolnym rynku mniej płacono rolnikom za ziarno pszenicy, żyta i jęczmienia. Więcej płacono jedynie za żyto i żywiec wieprzowy w skupie oraz za owies, ziemniaki i prosięta do dalszego chowu na targowiskach.

Średnia cena skupu pszenicy (konsumpcyjnej i paszowej) w województwie w 2016 r. wyniosła 63,59 zł za 1 dt (w kraju – 62,02 zł) i była o 6,3% niższa niż przed rokiem, ale w porównaniu z 2010 r. była wyższa o 6,1%.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 79,75 zł (w kraju – 75,11 zł), tj. o 0,2% mniej niż w roku poprzednim, ale o 24,4% więcej niż w 2010 r.

Cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 51,51 zł za dt (w kraju – 51,73 zł), tj. o 0,2% wyższym w porównaniu z zanotowanym w 2015 r. i o 19,1% wyższym niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do poprzedniego roku o 0,2%, a w odniesieniu do uzyskanej w 2010 r. – wzrosła o 23,6%, osiągając poziom 58,66 zł (w kraju – 59,33 zł).

W 2016 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 59,75 zł za dt (w kraju – 52,27 zł), tj. o 4,8% więcej niż przed rokiem, ale o 6,7% mniej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się w tym czasie na poziomie 98,03 zł za dt

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

(w kraju – 96,02 zł), tj. o 19,2% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2015 r. i o 3,4% wyższym niż w 2010 r.

Cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,13 zł za kg (w kraju – 5,91 zł), tj. zmniejszyła się o 2,0% w stosunku do uzyskanej przed rokiem, ale była wyższa w odniesieniu do ceny z 2010 r. – o 28,2%.

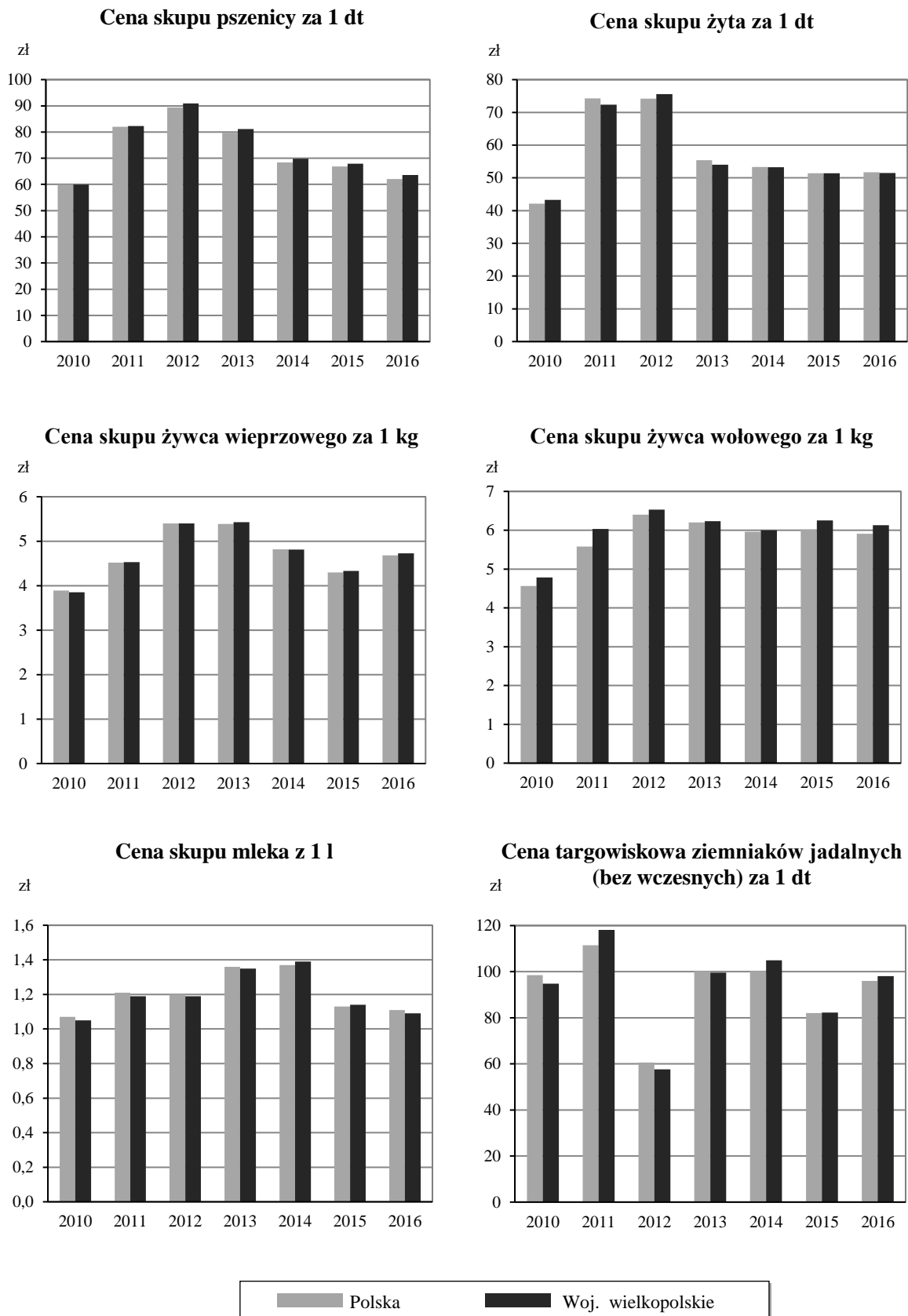
Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,73 zł za kg (w kraju – 4,68 zł), tj. o 9,0% wyższą niż w 2015 r. i o 22,8% wyższą w porównaniu z zanotowaną w 2010 r.

W odniesieniu do roku poprzedniego relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta poprawiła się i wyniosła tyle samo co w 2010 r. – 8,1 (wobec 7,4 w 2015 r.), w kraju relacja wyniosła 8,0 (wobec 7,3 w 2015 r. i 8,4 w 2010 r.). Podobnie kształtowała się relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia, tj. 6,4 wobec 5,8 w 2015 r. i 6,7 w 2010 r. (w kraju odpowiednio – 6,8; 6,1 i 7,0).

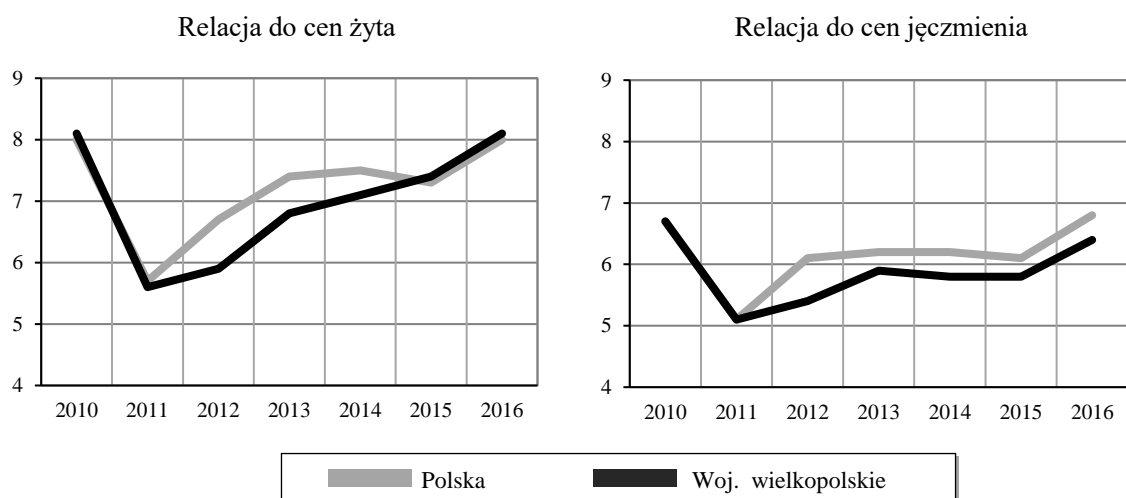
W 2016 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 3,66 zł za kg (w kraju – 3,68 zł) i była o 4,7% niższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku oraz o 8,5% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 l mleka płacono 1,09 zł (w kraju – 1,11 zł), tj. o 3,8% mniej niż przed rokiem, ale o 3,8% więcej niż w 2010 r.

Wyk. 40. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach



Wyk. 41. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia



■ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2015 r. w województwie wielkopolskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych 2014 r.) globalnej produkcji rolniczej, o czym zdecydowała niższa wartość produkcji roślinnej. Natomiast wzrosła wartość produkcji końcowej i towarowej.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Wartość produkcji globalnej w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. (w cenach stałych z 2014 r.) zmniejszyła się o 0,2%, co spowodowane zostało spadkiem wartości produkcji roślinnej o 11,2%. Udział województwa wielkopolskiego w wartości krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 17,3%.

W wartości końcowej produkcji rolniczej

w województwie wielkopolskim 28,1% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na dominującą produkcję zwierzęcą przypadało 71,9%. Wartość produkcji końcowej w 2015 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 1,3% wyższa, co spowodowane zostało wzrostem wartości produkcji

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

zwierzęcej o 7,6%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

W 2015 r. odnotowano również wzrost wartości towarowej produkcji rolniczej na poziomie 5,9%, przy wzroście wartości produkcji zwierzęcej o 8,5%.

Udział województwa w wartości produkcji końcowej oraz towarowej kraju ukształtował się odpowiednio na poziomie: 17,8% i 18,6%.

Tabl. 17. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) ^a w szt.:			
bydło	38,6	41,0	41,3 ^b
trzoda chlewna	102,6	80,0	75,6 ^b
owce	1,8	1,6	1,7 ^b
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1031,5	1004,6	1175,8 ^{bc}
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	66,83	62,02
ziarno żyta za 1 dt	42,12	51,42	51,73
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,15	52,27
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,02	5,91
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,30	4,68
mleko krowie za 1 l	1,07	1,13	1,11
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	75,59	75,11
ziarno żyta za 1 dt	48,58	58,67	59,33
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	82,04	96,02
prosię na chów za 1 szt.	130,20	154,03	154,62

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Dane wstępne. ^c W 2016 r. nastąpiła zmiana metodologii badania. W pogłowiu drobiu uwzględnia się pisklęta do 2 tygodnia życia.

Tabl. 17. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) ^a w szt.:			
bydło	47,6	54,8	58,7 ^b
trzoda chlewna	271,4	242,6	225,9 ^b
owce	1,4	1,0	1,0 ^b
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1615,3	1620,4	1740,5 ^{bc}
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,94	67,87	63,59
ziarno żyta za 1 dt	43,25	51,41	51,51
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	64,01	57,01	59,75
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,78	6,25	6,13
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,85	4,33	4,73
mleko krowie za 1 l	1,05	1,14	1,09
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,11	79,94	79,75
ziarno żyta za 1 dt	47,47	58,78	58,66
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	94,78	82,24	98,03
prosię na chów za 1 szt.	125,11	143,88	146,94

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Dane wstępne. ^c W 2016 r. nastąpiła zmiana metodologii badania. W pogłowiu drobiu uwzględnia się pisklęta do 2 tygodnia życia.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał.
- „Rolnictwo w województwie wielkopolskim” – publikacja dostępna co roku.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

PRZEMYSŁ

W 2016 r. w województwie wielkopolskim produkcja sprzedana przemysłu była wyższa niż w roku poprzednim. W porównaniu z 2015 r. zanotowano także wzrost wydajności pracy przy jednoczesnym zwiększeniu przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2016 r. osiągnęła w województwie wartość 153048,9 mln zł (w cenach bieżących) i była o 7,9% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim oraz o 39,4% niż w 2010 r. W skali kraju sprzedaż produkcji przemysłowej (w cenach stałych) była w 2016 r. o 3,1% większa niż w 2015 r.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

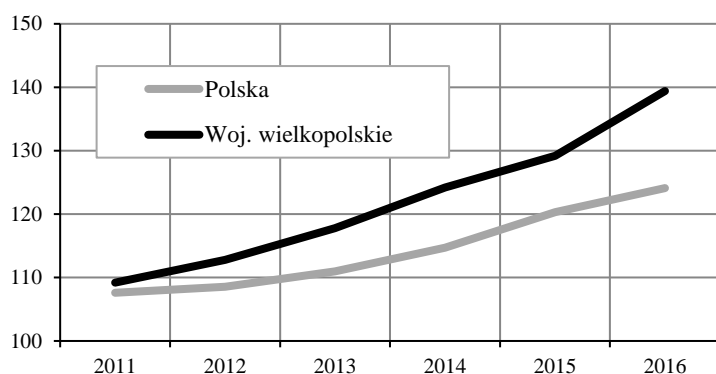
- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 18. Przemysł

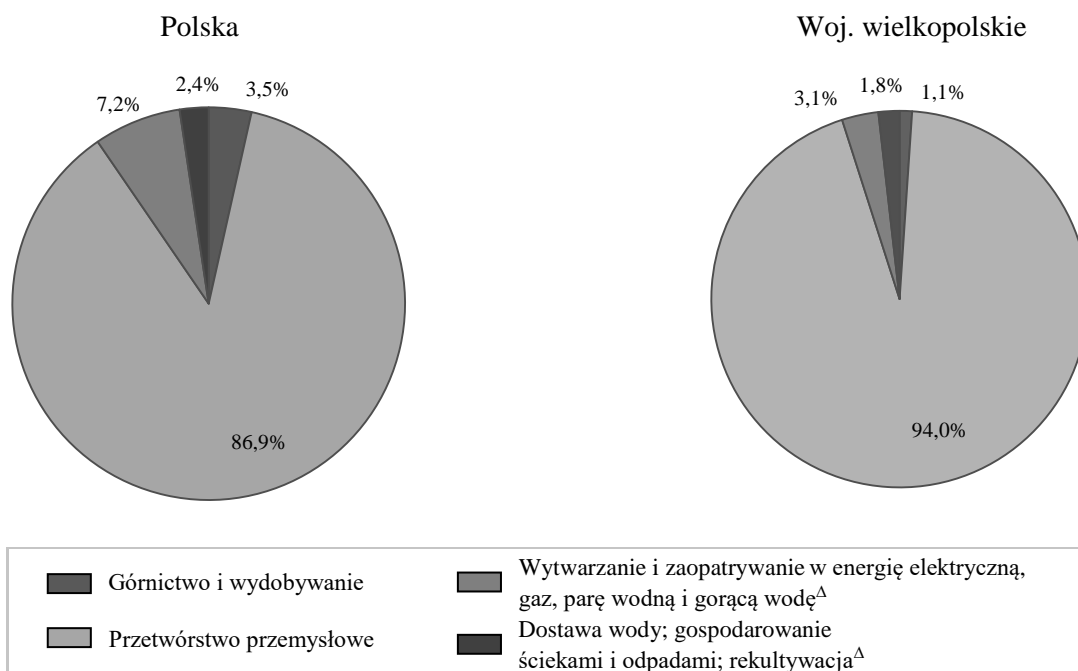
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1197028,5	1236375,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,9	86,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2510,7	2566,7
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	99835,6	140100,8	153048,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	91,2	93,4	94,0
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	288,5	308,6	322,9

Tabl. 18. **Przemysł (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POZNAŃ			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	29360,1	36925,7	40572,1
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	86,7	89,8	90,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	50,0	48,6	49,8

Wyk. 42. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)**
2010 = 100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2016 r. w województwie wielkopolskim złożyła się produkcja w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (143857,2 mln zł), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (4800,8 mln zł), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (2762,7 mln zł), górnictwo i wydobywanie (1628,1 mln zł).

Wyk. 43. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2016 r. (ceny bieżące)**

Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w 2016 r. był m.in. wynikiem zwiększenia (o 8,5%) produkcji sprzedanej w przetwórstwie przemysłowym; udział tej sekcji w produkcji przemysłowej w województwie był dominujący i stanowił 94,0%. Na zwiększenie ogólnej produkcji sprzedanej wpłynął również wzrost (o 6,8%) w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 3,2%). Spadek produkcji odnotowano jedynie w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 19,1%).

W 2016 r. wśród działów przetwórstwa przemysłowego wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) była między innymi produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 173,3%), produkcja urządzeń elektrycznych (o 18,4%) oraz produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 13,8%). W analizowanym okresie spadek produkcji dotyczył między innymi chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 4,5%) oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 2,3%).

Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dostacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Tabl. 19. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim (ceny stałe)**

Sekcje i działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,9	104,1	101,4	104,0	107,1	107,7	109,9	107,9
Górnictwo i wydobywanie	89,8	87,3	86,5	84,5	85,0	80,9	81,4	80,9
Przetwórstwo przemysłowe ...	105,8	104,9	101,9	104,7	107,5	108,3	110,7	108,5
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	102,2	103,8	105,4	106,3	106,8	106,6	105,8	105,8
Produkcja napojów	81,3	88,2	91,9	96,3	113,5	107,5	106,9	103,4
Produkcja wyrobów tekstylnych.....	103,9	105,2	102,5	104,1	104,3	103,8	106,7	107,1
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	105,4	103,7	104,2	104,9	96,8	98,3	99,6	97,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	99,6	100,2	101,7	103,0	107,8	112,0	110,8	109,8
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	102,7	97,5	95,6	100,6	109,1	113,9	115,0	108,6
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	123,3	124,3	111,2	110,7	101,1	96,8	95,4	95,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	102,0	100,7	98,5	101,1	102,5	104,7	106,0	104,9
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	104,7	100,1	97,8	97,6	97,1	105,3	107,5	106,0
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	108,6	108,2	110,9	113,5	113,5	113,0	110,3	108,6

Tabl. 19. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim (dok.)**

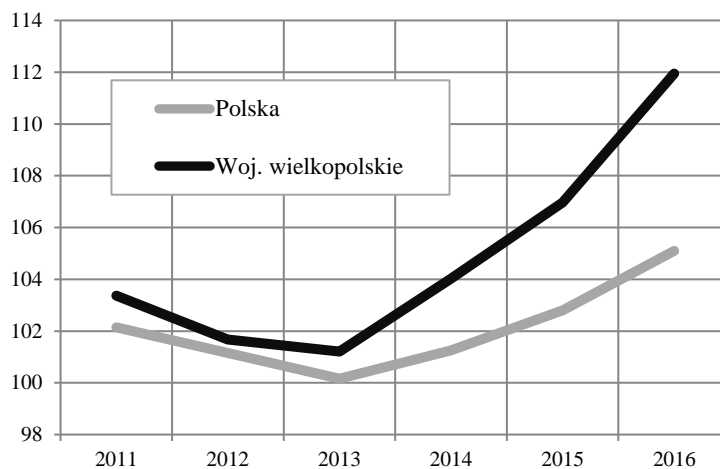
Sektory i działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)								
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	136,6	153,3	154,9	151,0	329,9	290,5	275,9	273,3
Produkcja urządzeń elektrycznych	109,0	113,2	81,4	90,1	108,3	96,6	130,2	118,4
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	107,9	107,8	106,2	108,6	102,5	104,5	102,4	102,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	106,1	93,3	96,7	103,6	111,0	121,8	119,0	113,8
Produkcja mebli	119,7	120,1	117,7	116,3	112,5	112,5	112,3	112,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	91,6	92,1	94,9	95,8	102,9	103,7	102,7	103,2
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	101,3	103,4	103,2	102,6	109,4	108,7	106,4	106,8
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczenie wody	90,9	93,8	97,9	101,4	126,4	136,0	129,0	122,7
Gospodarka odpadami, odzysk surowców ^Δ	101,4	105,8	104,3	103,7	114,8	113,1	109,0	110,3

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle województwa wielkopolskiego wzrosło w 2016 r. o 4,7% w stosunku do 2015 r. oraz o 11,9% wobec 2010 r. W kraju zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w odniesieniu do roku poprzedniego o 2,2% i o 5,1% w porównaniu z 2010 r.

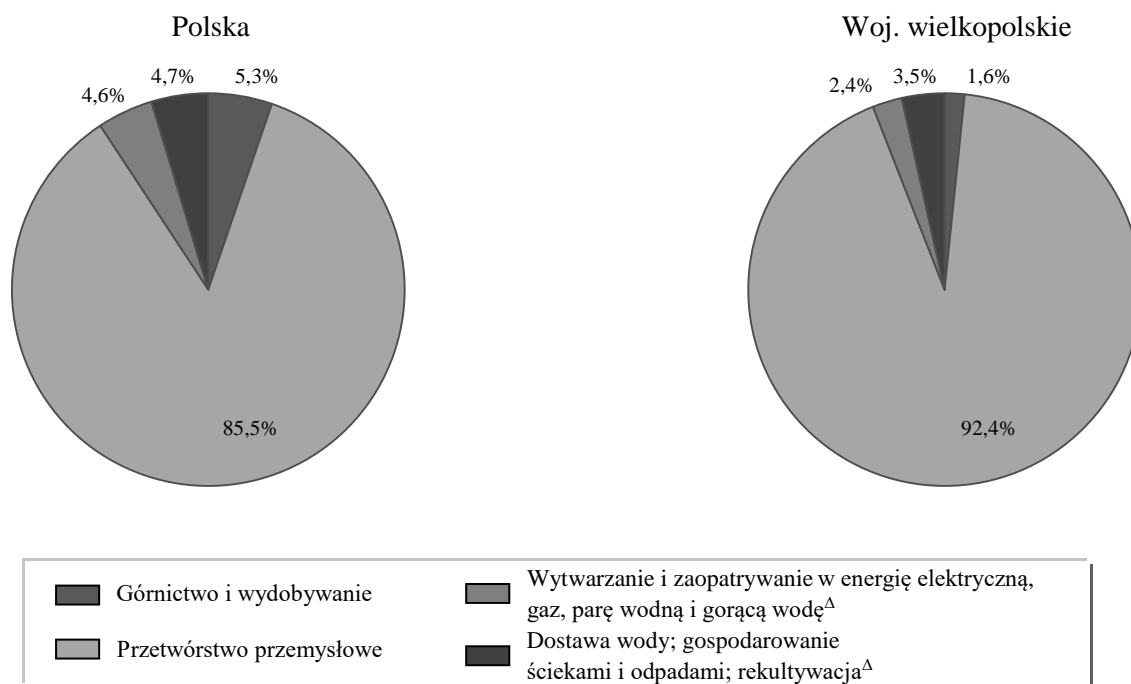
W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle ukształtowało się w województwie na poziomie 322,9 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyło się w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 10,2%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,6%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 5,2%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja (o 4,2%).

Wydajność pracy w przemyśle w 2016 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej przemysłu na 1 zatrudnionego, w województwie wielkopolskim wyniosła 473,9 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 3,1% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 1,0%.

Wyk. 44. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
2010 = 100



Wyk. 45. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2016 r.**



Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO

W 2016 r. w województwie wielkopolskim odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie nastąpiło zmniejszenie wydajności pracy w budownictwie, przy niewielkim wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W 2016 r. w województwie wielkopolskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 17345,2 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 8,9% (w kraju spadek o 6,0%).

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

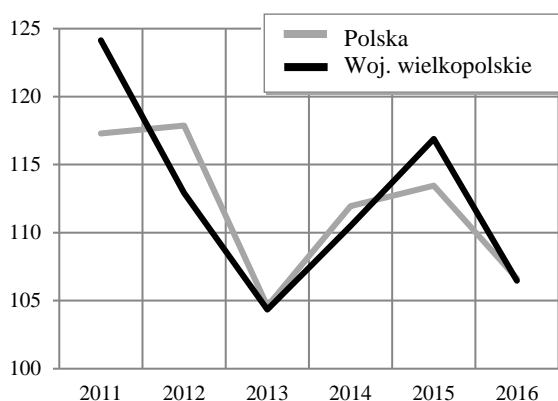
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 20. **Budownictwo**

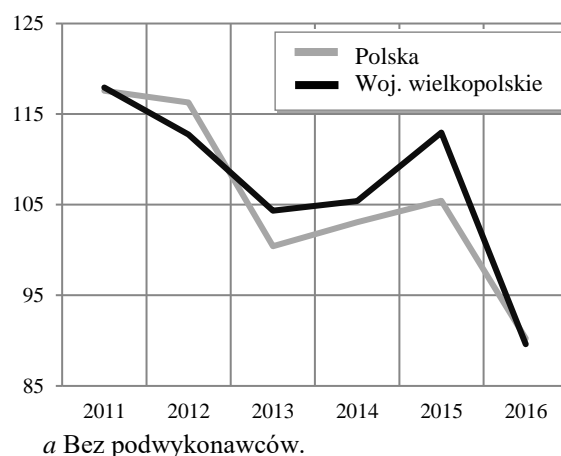
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	181990,4	171042,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	47,8	43,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	386,0	383,4
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	16291,6	19044,9	17345,2
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	49,4	47,7	41,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	43,6	36,1	36,1
POZNAŃ			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	4664,6	5692,4	4718,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	47,1	50,0	45,2
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	10,9	7,5	7,4

Wyk. 46. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**

2010 = 100

Wyk. 47. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej^a (ceny bieżące)**

2010 = 100



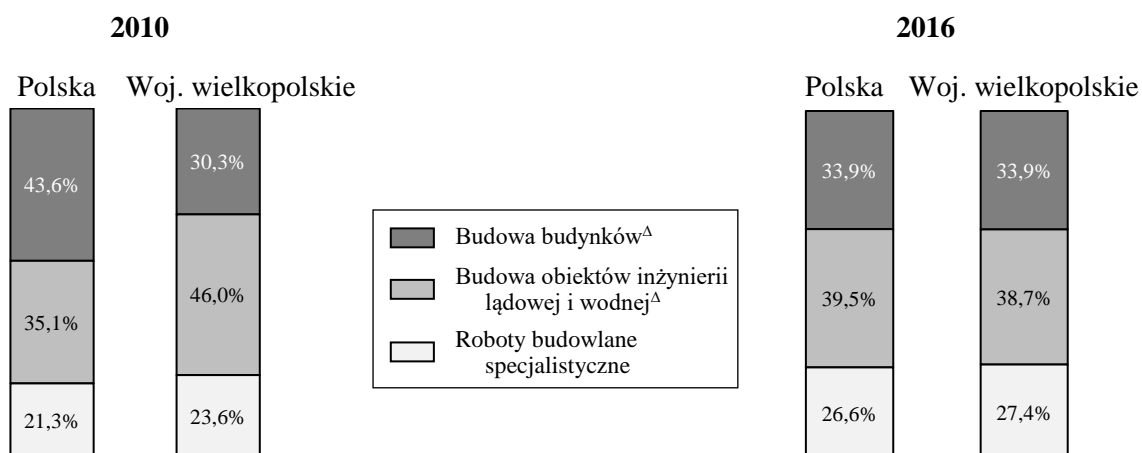
Wartość produkcji budowlano-montażowej w 2016 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 7209,3 mln zł (41,6% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 20,7%. W kraju nastąpił spadek produkcji budowlano-montażowej o 14,1%.

Tabl. 21. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie wielkopolskim (ceny bieżące)**

Działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	105,2	101,3	107,1	107,2	94,7	87,7	78,0	79,3
Budowa budynków ^Δ	101,2	98,2	107,0	103,1	108,8	94,8	87,2	85,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	108,4	101,5	103,4	108,9	92,7	84,3	72,1	73,4
Roboty budowlane specjalistyczne	106,6	104,5	112,0	109,5	82,0	83,9	76,2	80,9

Wśród przedsiębiorstw budowlano-montażowych najwyższy udział (38,7%) miały przedsiębiorstwa zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej; ich produkcja spadła o 26,6% w ciągu roku. Na drugim miejscu (z udziałem w produkcji budowlano-montażowej równym 33,9% i spadkiem produkcji w ciągu roku o 14,1%) znalazły się przedsiębiorstwa, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków. Natomiast przedsiębiorstwa zajmujące się specjalistycznymi robotami budowlanymi osiągnęły 27,4% udziału w produkcji budowlano-montażowej, a ich produkcja zmniejszyła się o 19,1% w porównaniu z rokiem 2015.

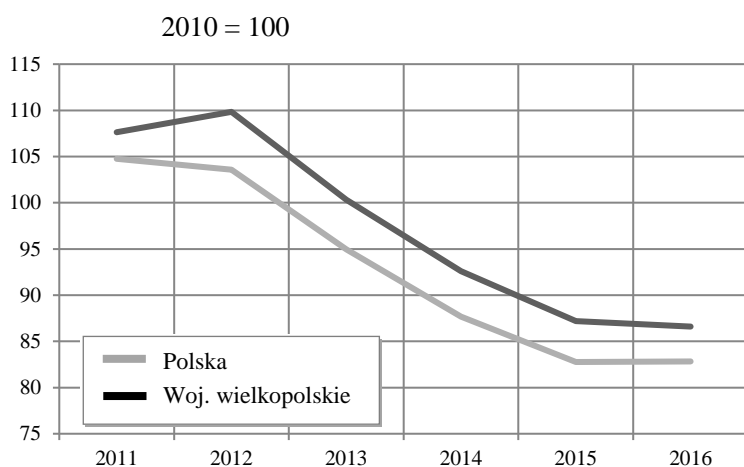
Wyk. 48. **Struktura produkcji budowlano-montażowej^a według działów PKD (ceny bieżące)**



^a Bez podwykonawców.

W 2016 r. spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa, w porównaniu z rokiem poprzednim, towarzyszył niewielki wzrost przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 0,1%, wobec spadku o 0,7% w skali kraju).

Wyk. 49. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**



Wydajność pracy w budownictwie w 2016 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, ukształtowała się w województwie wielkopolskim na poziomie 480,3 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza spadek o 9,0% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W województwie wielkopolskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania w 2016 r., spadła natomiast ich przeciętna powierzchnia użytkowa. Zwiększyła się liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia.

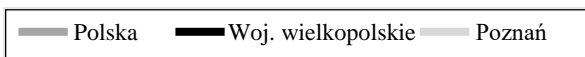
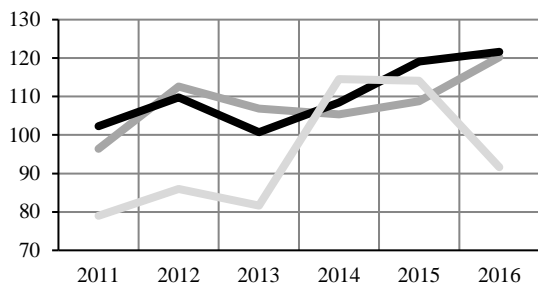
W 2016 r. w województwie wielkopolskim oddano do użytkowania 16412 mieszkań, tj. o 2,1% więcej niż przed rokiem i 21,6% więcej niż w 2010 r. W kraju notowano wzrost o 10,6% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego (wzrost o 20,2% w porównaniu z 2010 r.).

Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

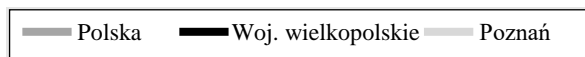
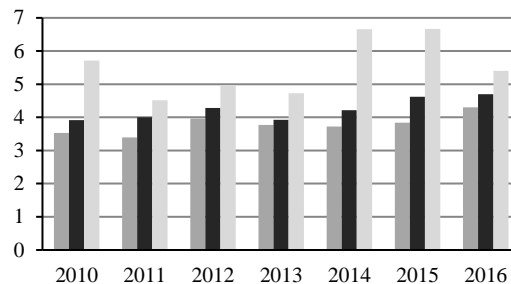
Tabl. 22. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	3,8	4,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	99,8	94,5
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności	4,6	4,9	5,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	4,4	4,5
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,9	4,6	4,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	111,4	102,9	100,5
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności	5,0	5,6	7,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,2	5,4	5,3
POZNAŃ			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,7	6,7	5,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	72,5	63,3	65,6
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności	5,0	7,4	8,2
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	5,0	8,4	6,6

Wyk. 50. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100

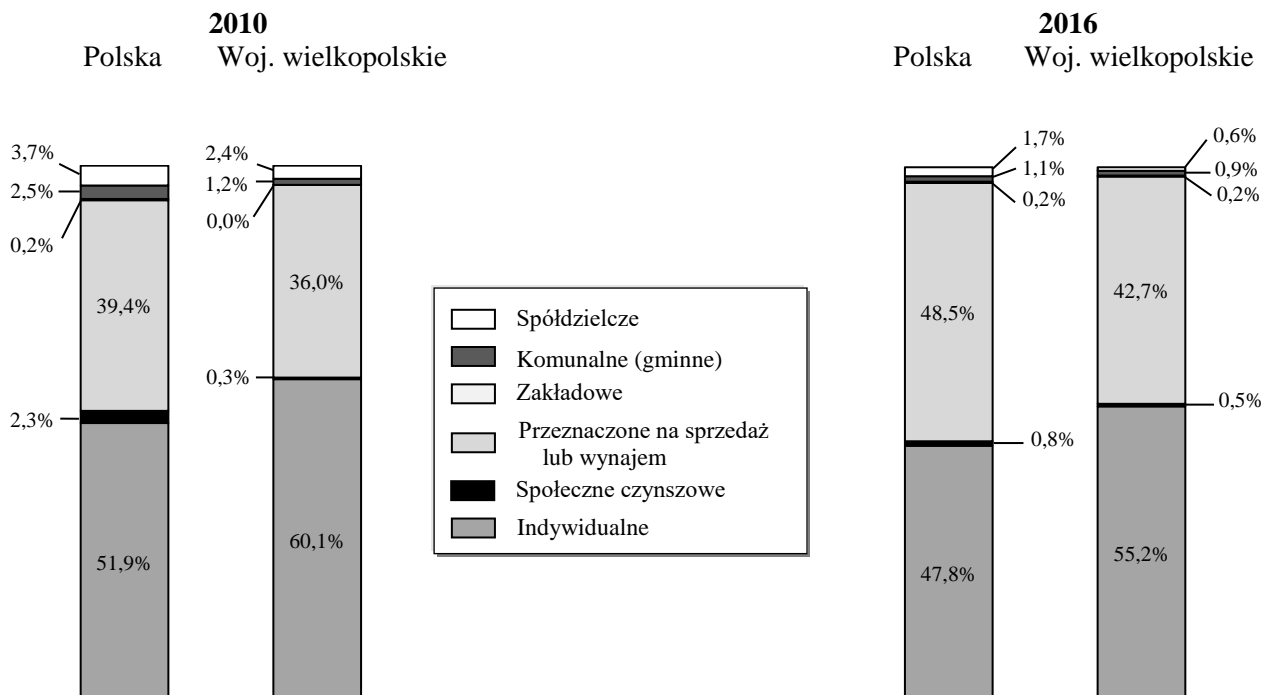


Wyk. 51. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**



W 2016 r., w stosunku do 2015 r., w województwie wielkopolskim liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym zmniejszyła się o 2,8%, przy ich udziale w liczbie mieszkań oddanych ogółem wynoszącym 55,2%. Liczba lokali przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem wzrosła o 10,0% (przy udziale 42,7%). W 2016 r. wzrost liczby oddanych mieszkań w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano także w budownictwie spółdzielczym (udział 0,6%), komunalnym (udział 0,9%) i zakładowym (udział 0,2%).

Wyk. 52. **Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**



Tabl. 23. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie wielkopolskim

Formy budownictwa	2015				2016			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	16068	100,0	109,8	102,9	16412	100,0	102,1	100,5
Spółdzielcze	73	0,5	67,6	52,8	106	0,6	145,2	59,3
Komunalne (gminne)	93	0,6	4,2 razy	37,5	150	0,9	161,3	41,0
Zakładowe	1	0,0	2,4	193,0	25	0,2	25,0 razy	58,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	6364	39,6	105,8	62,4	7002	42,7	110,0	62,5
Spółeczne czynszowe	224	1,4	105,7	47,2	74	0,5	33,0	49,6
Indywidualne	9313	58,0	113,1	132,9	9055	55,2	97,9	131,9

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie wielkopolskim w 2016 r. wyniosła 100,5 m² (w kraju – 94,5 m²)

i zmniejszyła się o 2,4 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju o 5,3 m²), natomiast w porównaniu z 2010 r. o 10,8 m² (w kraju o 11,6 m²).

Wyk. 53. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania



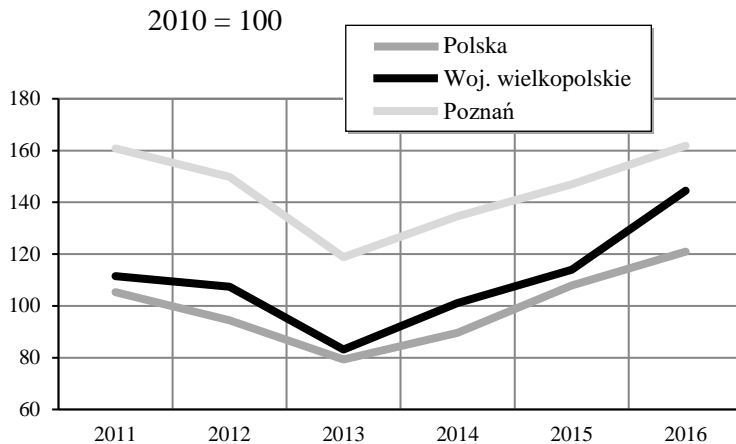
Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wyniosła 131,9 m², a najmniejszą przeciętną powierzchnią charakteryzowały się mieszkania komunalne (41,0 m²).

W województwie wielkopolskim w 2016 r. największe miesz-

kania budowano w powiecie pleszewskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 152,2 m²) i czarnkowsko-trzcianeckim (151,4 m²), a najmniejsze w powiecie wrzesińskim (79,6 m²). W miastach na prawach powiatu przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła: w Poznaniu – 65,6 m², Kaliszu – 97,2 m², Lesznie – 84,0 m².

W ciągu 2016 r. w województwie wydano pozwolenia na budowę 24689 mieszkań, tj. o 26,8% więcej niż rok wcześniej i o 44,5% więcej niż w 2010 r. (w skali kraju nastąpił wzrost o 12,0% w stosunku do roku poprzedniego i o 20,9% w odniesieniu do 2010 r.).

Wyk. 54. **Dynamika liczby mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia**



przez inwestorów indywidualnych wzrosła o 6,9%.

W województwie wielkopolskim najczęściej pozwoleń na budowę mieszkań wydano budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (51,4% ogółu) oraz inwestorom indywidualnym (42,7%). W porównaniu z 2015 r. liczba pozwoleń na budowę wydanych budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem zwiększyła się o 37,9%, a uzyskanych

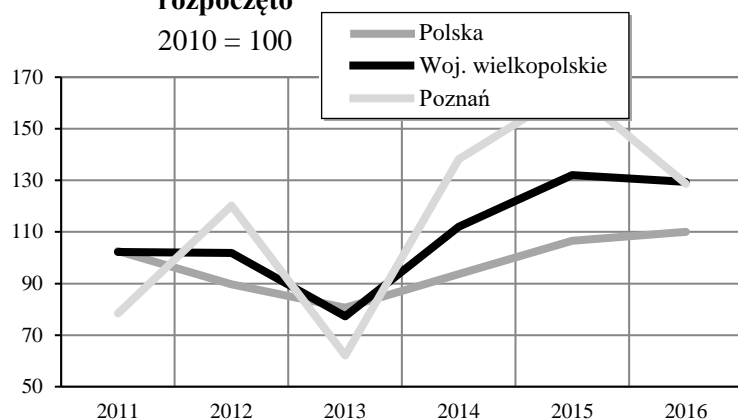
Tabl. 24. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie wielkopolskim**

Formy budownictwa	2015			2016		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100
O g ó ł e m	19467	100,0	112,8	24689	100,0	126,8
Spółdzielcze	104	0,5	221,3	188	0,8	180,8
Komunalne (gminne)	145	0,7	263,6	562	2,3	3,9 razy
Zakładowe	24	0,1	6,0 razy	–	x	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	9201	47,3	98,4	12684	51,4	137,9
Spółeczne czynszowe	140	0,7	7,8 razy	716	2,9	5,1 razy
Indywidualne	9853	50,6	126,5	10536	42,7	106,9

W 2016 r. większą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na realizację lokali mieszkalnych wydano w 26 powiatach województwa, przy czym największy przyrost nastąpił w Kaliszu (niemal sześciokrotny) i powiecie jarocińskim (czterokrotny), natomiast największy spadek zaobserwowano w powiecie krotoszyńskim (o 39,0%) oraz powiecie chodzieskim (o 34,8%).

W 2016 r. rozpoczęto budowę 18338 mieszkań, tj. o 2,0% mniej niż w 2015 r. (w tym czasie w skali kraju nastąpił wzrost o 3,3%). W porównaniu z 2010 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto, zwiększyła się w województwie o 29,4% (w kraju o 10,0%).

Wyk. 55. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100



W województwie wielkopolskim w 2016 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto, zanotowano w budownictwie indywidualnym – 9481, tj. o 0,2% mniej niż rok wcześniej, oraz z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem – 8588, tj. o 4,8% mniej niż w 2015 r.

W województwie wielkopolskim w odniesieniu do 2015 r.

wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, odnotowano w 21 powiatach; najwyższy – w Koninie (o 180,0%) oraz Kaliszu (o 111,3%), natomiast wyraźny spadek – w powiecie nowotomyskim (o 34,8%) i złotowskim (o 24,3%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie wielkopolskim” – opracowanie sygnałne ukazuje się co roku.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2016 r. w województwie wielkopolskim odnotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej w odniesieniu do roku poprzedniego. Wzrosła również sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2016 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 11,6% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 4,0% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a (ceny bieżące)**

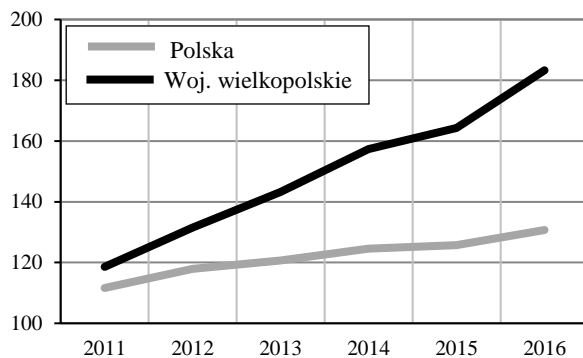
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	100,9	104,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	108,4	107,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	89,7	96,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,3	107,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	106,3	110,7
Tekstylna, odzież, obuwie	113,1	108,2	111,5
Meble, RTV, AGD	123,0	104,3	108,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	115,9	105,4
Pozostałe	95,9	87,7	91,7
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
O g ó ł e m	110,7	104,4	111,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	128,7	110,8	123,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	114,8	97,3	101,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	109,5	98,9	123,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,7	119,0	112,5
Tekstylna, odzież, obuwie	113,7	123,7	129,5

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE (dok.)			
Meble, RTV, AGD	65,9	111,0	118,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	130,0	107,0	107,8
Pozostałe	85,2	64,6	97,9

^a Patrz notka a na str. 80.

Wyk. 56. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)**
2010 = 100

(o 23,9%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 23,9%). Poziomu sprzedaży z 2015 r. nie osiągnięto jedynie w grupie pozostałe (spadek o 2,1%).

We wszystkich miesiącach 2016 r. w województwie wielkopolskim notowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej towarów ogółem (najwyższy w listopadzie – o 14,8% w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego, najniższy w lipcu – o 8,2%). Największy wzrost sprzedaży w odniesieniu do 2015 r. obserwowano w przedsiębiorstwach zgrupowanych w kategorii: tekstylia, odzież, obuwie (o 29,5%), pojazdy samochodowe, motocykle, części

Tabl. 26. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie wielkopolskim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	105,1	103,8	104,0	104,4	110,9	111,1	110,2	111,6
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	97,6	104,9	108,4	110,8	117,4	124,7	122,0	123,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	96,1	97,6	97,0	97,3	108,9	98,3	97,9	101,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	107,0	104,8	106,9	98,9	117,4	116,1	114,0	123,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	136,5	125,0	119,2	119,0	103,9	107,0	106,1	112,5

^a Patrz notka a do tabl. 25 na str. 80.

Tabl. 26. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie wielkopolskim (dok.)**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Tekstylia, odzież, obuwie	118,1	116,8	119,3	123,7	125,7	127,9	129,1	129,5
Meble, RTV, AGD	113,1	103,4	104,8	111,0	112,3	124,5	127,0	118,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	126,6	115,0	108,0	107,0	112,8	113,9	107,2	107,8
Pozostałe	65,8	64,5	64,4	64,6	86,6	89,6	92,3	97,9

^a Patrz notka a do tabl. 25 na str. 80.

W 2016 r. w województwie wielkopolskim wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych przekroczyła o 7,2% poziom zanotowany przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 4,1%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w 2016 r. była o 6,0% wyższa niż w 2015 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe o 3,4%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik.
-

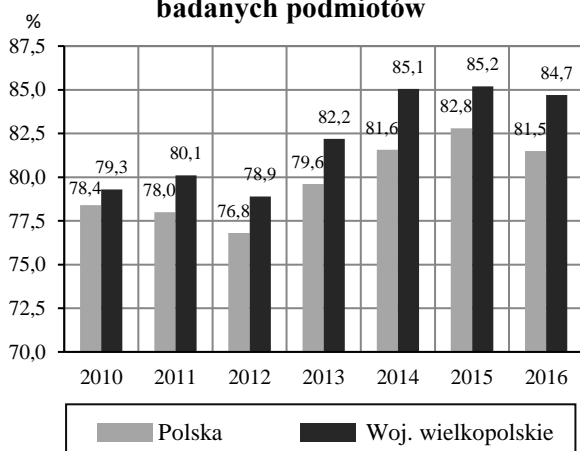
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim poprawiły się wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie wielkopolskim. Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności wraz z dynamiką kosztów ich uzyskania wpłynęła na polepszenie wskaźnika poziomu kosztów. Zwiększył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano poprawę wskaźników rentowności brutto i netto.

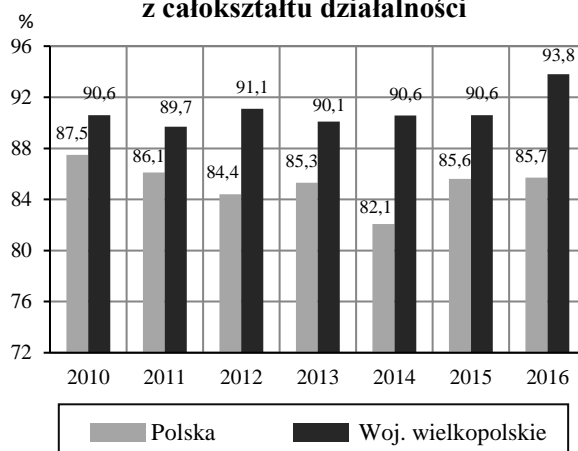
W 2016 r. w województwie wielkopolskim zysk netto wykazało 84,7% badanych przedsiębiorstw, wobec 85,2% przed rokiem (w skali kraju spadek z 82,8% do 81,5%). Natomiast udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach ogółem wzrósł w omawianym okresie o 3,2 p.proc. do 93,8% w 2016 r. (w kraju wzrost o 0,1 p.proc. do 85,7%)

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1047).

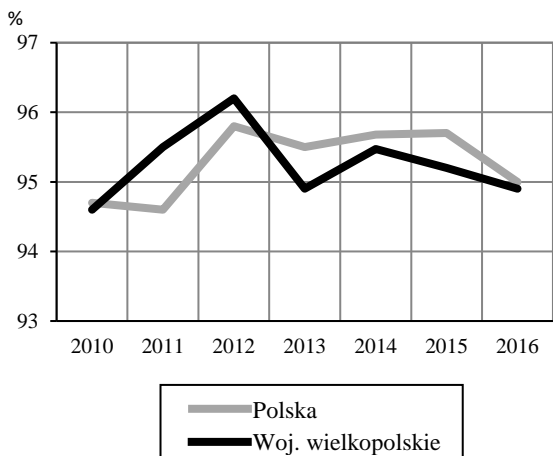
Wyk. 57. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**



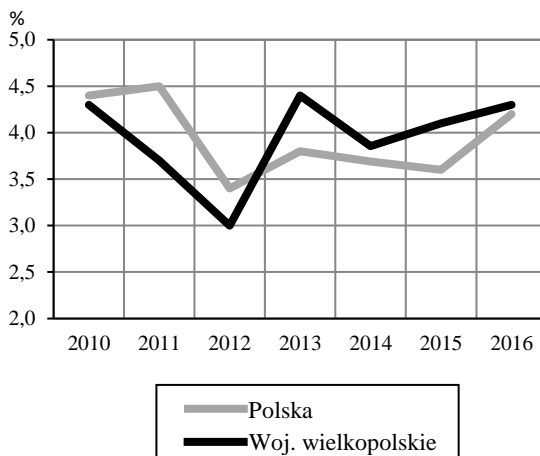
Wyk. 58. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**



Wyk. 59. **Wskaźnik poziomu kosztów**



Wyk. 60. **Wskaźnik rentowności obrotu netto**



Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej – do końca 2015 r., korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

W 2016 r. przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 349431,3 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 10,0% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 331583,7 mln zł i wzrosły o 9,6%. Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku o 0,3 p.proc. do 94,9% (w kraju wskaźnik poziomu kosztów spadł o 0,7 p.proc. i wynosił 95,0%). W województwie wielkopolskim polepszyły się również wyniki finansowe brutto i netto. Podobne zmiany w omawianych kategoriach wyników finansowych w stosunku do poprzedniego roku odnotowano w kraju.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2016 r. w województwie wielkopolskim osiągnęły wartość 341288,0 mln zł (wzrost o 9,7% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 323628,0 mln zł (również wzrost o 9,7%). Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 17660,1 mln zł) w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększył się o 9,5%. W rezultacie, wynik finansowy brutto był o 17,9% wyższy od zanotowanego w roku 2015 i wyniósł 17847,6 mln zł. Wynik finansowy netto, czyli po odliczeniu podatku dochodowego, osiągnął wartość 15084,7 mln zł, tj. o 16,0% większą niż w 2015 r.

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Polepszyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (odpowiednio z 4,8% w 2015 r. do 5,1% w 2016 r.) oraz obrotu netto (z 4,1% do 4,3%). Wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów pozostał bez zmian na poziomie 5,2. W skali roku poprawiły się wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio z 31,1% do 33,0% oraz z 83,6% do 85,1%).

W kraju w 2016 r. w odniesieniu do 2015 r. wszystkie wskaźniki finansowe nieznacznie się poprawiły. W porównaniu z województwem wielkopolskim wskaźniki poziomu kosztów oraz rentowności były nieco gorsze, a wskaźniki płynności lepsze.

Tabl. 27. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,0
Wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,6	4,2
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	38,3	38,8
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	101,0	102,0
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,6	95,2	94,9
Wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,8	5,2	5,2
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,9	4,8	5,1
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,3	4,1	4,3
Wskaźnik płynności I stopnia	36,4	31,1	33,0
Wskaźnik płynności II stopnia	99,2	83,6	85,1

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

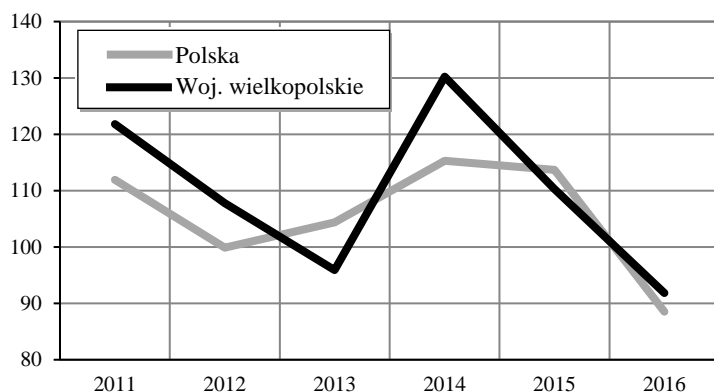
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W województwie wielkopolskim w roku 2016 odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw. W porównaniu z 2015 r. większa była liczba inwestycji nowo rozpoczętych i ich wartość kosztorysowa.

Wyk. 61. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**
Rok poprzedni = 100



Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz na ulepszenie istniejących (w cenach bieżących), poniesione w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa wielkopolskiego, wyniosły 11797,4 mln zł i były niższe od poniesionych rok wcześniej o 8,2%. W kraju w 2016 r. wartość nakładów inwestycyj-

nych spadła o 11,5% w odniesieniu do poziomu z 2015 r.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych w województwie wielkopolskim w 2016 r. wydatkowano: na budynki i budowle – 3924,3 mln zł (o 19,9% mniej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 6984,2 mln zł (o 1,8% mniej), a na środki transportu – 864,1 mln zł (o 9,9% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 7848,3 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 0,6 %, a udział zakupów w nakładach ogółem wzrósł w skali roku o 5,0 p.proc.

Tabl. 28. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	136474,6	120825,1
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	39,3	35,3
Zakupy	56,8	59,4	63,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	46,4	51,0
środków transportu	11,3	13,0	12,4

Tabl. 28. Nakłady inwestycyjne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	7103,7	12845,8	11797,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	43,2	38,2	33,3
Zakupy	56,3	61,5	66,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	46,8	55,4	59,2
środków transportu	9,5	6,1	7,3

Zmniejszenie nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2015 r. notowano w większości sekcji. Duży spadek wystąpił w przedsiębiorstwach zajmujących się dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz rekultywacją (o 65,7%), informacją i komunikacją (o 31,6%), transportem

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

i gospodarką magazynową (o 26,8%), wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 26,0%) oraz budownictwem (o 22,9%). Wzrost nakładów odnotowano w trzech sekcjach, ale tylko sekcja handel; naprawa pojazdów samochodowych miała istotny udział w wartości inwestycji ogółem (wzrost w skali roku o 27,0%).

W 2016 r. inwestorzy w województwie rozpoczęli realizację 19900 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 4731,2 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 19184 nowych inwestycji o wartości 3823,0 mln zł). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 4,6%, a ich wartość kosztorysowa spadła o 17,8%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnalne ukazuje się co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego” – kwartalnik.

Dane te znajdują się również w Banku Danych Lokalnych.

ANEKS
APPENDIX

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Ludność ^{ab} (w tys.)	3446,7	3455,5	3462,2	3467,0	3472,6	3475,3	3481,6	Population ^{ab} (in thous.)
Na 1000 ludności:								Per 1000 population:
małżeństwa zawarte	6,16	5,58	5,52	4,84	5,03	5,08	5,33	marriages contracted
urodzenia żywe	11,89	11,03	10,94	10,56	10,66	10,58	10,99	live births
zgony	9,02	8,91	9,12	9,32	8,95	9,55	9,30	deaths
przyrost naturalny	2,87	2,12	1,82	1,23	1,71	1,03	1,70	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,37	0,41	0,18	0,05	0,02	-0,03 ^c	0,30	internal and international net migration for permanent residence ^c
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^d (w tys.)	566,8	594,1	597,1	607,3	636,6	662,7	693,0	Average paid employment in the enterprise sector ^d (in thous.)
rok poprzedni = 100	100,4	104,8	100,5	101,7	104,8	104,1	104,6	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	135,2	135,0	147,9	144,8	116,4	93,3	77,7	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	9,2	9,1	9,8	9,6	7,6	6,1	5,0	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	82,9	82,3	82,1	85,1	84,9	83,8	84,1	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	61	72	73	45	29	21	13	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^e (w %)	57,8	57,3	57,3	58,1	57,7	57,6	58,1	Activity rate by LFS ^e (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^e (w %)	52,8	52,4	52,4	53,0	53,2	54,2	55,3	Employment rate by LFS ^e (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^e (w %)	8,7	8,7	8,5	8,8	7,7	5,8	4,8	Unemployment rate by LFS ^e (in %)

a Stan w końcu roku. *b* Od 2010 r. bilans ludności opracowany w oparciu o wyniki NSP*2011. *c* W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. *d* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. *e* Przeciętne w roku.

a As of the end of the year. *b* Since 2010 the balance of the population has been calculated on the basis of the results of Population and Housing Census 2011. *c* In case of the international migration – data for 2014. *d* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9. *e* Annual average.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	3141,53	3291,06	3412,35	3503,58	3581,54	3676,42	3870,60	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	766,8	760,0	754,9	748,7	742,4	744,8	749,5	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	98,8	99,1	99,3	99,2	99,2	100,3	100,6	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	1514,25	1591,83	1678,94	1770,68	1836,25	1897,51	1935,97	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	106,8	105,1	105,5	105,5	103,7	103,3	102,0	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	946,32	975,62	1041,54	1111,99	1134,87	1167,02	1168,04	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	104,4	103,1	106,8	106,8	102,1	102,8	100,1	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):								Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	102,8	104,7	104,0	101,1	100,2	98,9	99,4	total
w tym:								of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	102,0	105,5	104,0	102,1	99,1	98,0	101,1	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	96,5	99,5	98,1	97,1	97,4	96,8	96,9	clothing and footwear
mieszkanie	103,4	105,5	105,4	102,1	101,4	100,5	99,4	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	37,4	32,9	36,0	39,1	43,4	38,2	.	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:								Farm animals stock per 100 ha agricultural land:
bydło ^b	47,6 ^c	48,1	47,8	52,7	49,5	54,8	58,7 ^e	cattle ^b
trzoda chlewna ^{bd}	271,8 ^c	238,9	212,0	225,4	230,3	242,6	225,9 ^e	pigs ^{bd}

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. *b* Stan w czerwcu. *c* Dane Powszechnego Spisu Rolnego. *d* W latach 2011–13 stan w końcu lipca. *e* Dane wstępne.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9. *b* As of June. *c* Agricultural Census data. *d* In 2011–13 as of the end of July. *e* Provisional data.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):								<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	125,6	142,3	104,3	87,0	86,5	100,9	95,1	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	103,4	126,2	108,3	95,4	96,4	104,2	98,0	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	85,2	117,7	119,2	100,5	88,5	90,2	109,0	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:								<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	8,1	5,6	5,9	6,8	7,1	7,4	8,1	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	6,7	5,1	5,4	5,9	5,8	5,8	6,4	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	107,5	109,3	103,3	104,4	105,5	104,0	107,9	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	288,5	298,2	293,3	291,9	300,1	308,6	322,9	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	99,2	103,4	98,4	99,5	102,8	102,8	104,7	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	96,8	124,1	90,9	92,4	105,9	105,8	91,1	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^{bc} (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	91,7	117,9	95,6	92,4	101,0	107,2	79,3	<i>Construction and assembly production^{bc} (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	43,6	45,7	45,2	41,4	38,2	36,1	36,1	<i>Average paid employment in construction^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	96,7	104,8	98,9	91,6	92,3	94,4	100,1	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. *c* Bez podwykonawców.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9. *c* Excluding sub-contractors.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM (dok.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	13494	13803	14811	13591	14636	16068	16412	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	94,5	102,3	107,3	91,8	107,7	109,8	102,1	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	3,9	4,0	4,3	3,9	4,2	4,6	4,7	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	111,4	107,3	108,1	112,6	103,3	102,9	100,5	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	110,7	118,6	110,9	108,9	109,8	104,4	111,6	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	375482	376483	387977	397855	404419	409865	414798	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	104,5	100,3	103,1	102,5	101,6	101,3	101,2	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	27818	30075	33057	36665	40486	45060	49251	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	107,9	108,1	109,9	110,9	110,4	111,3	109,3	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	5838	6059	6339	6635	6983	7127	7364	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	102,2	103,8	104,6	104,7	105,2	102,1	103,3	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach ^c (w %)	94,6	95,5	96,2	94,9	95,5	95,2	94,9	<i>Cost level indicator in enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach ^c (w %):								<i>Turnover profitability rate in enter- prises^c (in %):</i>
brutto	5,3	4,5	3,8	5,1	4,5	4,8	5,1	<i>gross</i>
netto	4,3	3,7	3,0	4,4	3,9	4,1	4,3	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- siarach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	7103,7	8652,1	9324,1	8941,5	11644,0	12845,8	11797,4	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	109,8	121,8	107,7	95,9	130,2	110,3	91,8	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Ludność ^a (w tys.)	A	3473,9	3475,3
Population ^a (in thous.)	B	3477,8	3481,6
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	A	656,8	659,5	660,5	660,6	661,8	662,8	662,4	663,6	664,4	666,3	667,6	668,9
Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)	B	681,9	682,7	684,6	684,9	685,6	688,9	688,7	690,7	692,9	694,2	696,8	698,4
poprzedni miesiąc = 100	A	101,1	100,4	100,2	100,0	100,2	100,2	99,9	100,2	100,1	100,3	100,2	100,2
previous month = 100	B	101,9	100,1	100,3	100,0	100,1	100,5	100,0	100,3	100,3	100,2	100,4	100,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	105,3	105,6	105,3	104,4	104,3	104,0	103,5	103,3	103,1	102,9	102,9	103,0
corresponding month of previous year = 100	B	103,8	103,5	103,6	103,7	103,6	103,9	104,0	104,1	104,3	104,2	104,4	104,4
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	123,7	124,3	119,4	113,0	107,9	101,9	98,3	96,5	94,5	91,8	91,9	93,3
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	98,9	100,1	96,7	91,2	86,4	81,9	80,4	79,6	78,2	77,6	77,4	77,7
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	8,0	8,1	7,8	7,4	7,1	6,7	6,5	6,4	6,2	6,1	6,1	6,1
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	6,4	6,4	6,2	5,9	5,6	5,3	5,2	5,2	5,1	5,0	5,0	5,0
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	5852	7765	10169	9681	12107	10991	12146	13334	11742	12043	7772	8264
Job offers declared during a month	B	7704	11655	12196	12162	11538	16084	12931	12380	11528	9193	8301	7735
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	28	22	16	15	12	12	11	9	10	10	15	21
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	18	14	12	11	10	7	8	8	8	10	11	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto													
w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł)	A	3639,38	3524,69	3758,55	3719,61	3582,50	3587,56	3628,68	3611,89	3653,57	3690,10	3726,14	3906,91
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b (in zł)	B	3713,93	3750,08	3872,02	4023,74	3838,92	3853,09	3920,76	3838,78	3873,38	3894,87	3922,14	4097,12
poprzedni miesiąc = 100	A	95,9	96,8	106,6	99,0	96,3	100,1	101,1	99,5	101,2	101,0	101,0	104,9
previous month = 100	B	95,1	101,0	103,3	103,9	95,4	100,4	101,8	97,9	100,9	100,6	100,7	104,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,5	101,8	104,8	100,4	101,1	100,9	101,0	103,1	103,4	102,9	102,3	103,0
corresponding month of previous year = 100	B	102,0	106,4	103,0	108,2	107,2	107,4	108,0	106,3	106,0	105,5	105,3	104,9

a Stan w końcu okresu. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.
a As of the end of the period. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015												
B – 2016												
Wskaźnik cen: Price indices of:												
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	.	.	98,4 ^a	.	.	99,0 ^b	.	.	99,0 ^c	.	.	99,3 ^d
corresponding month of previous year = 100 B	.	.	99,0 ^a	.	.	99,1 ^b	.	.	99,4 ^c	.	.	100,3 ^d
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:												
poprzedni miesiąc = 100 A	105,6	98,9	99,0	98,1	93,5	104,1	100,1	96,6	101,5	103,8	101,6	100,2
previous month = 100 B	100,9	97,1	98,4	98,2	101,5	101,0	94,7	97,7	103,7	99,3	101,2	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	94,3	95,9	91,5	87,3	81,1	89,7	102,5	101,0	101,0	107,5	105,5	102,5
corresponding month of previous year = 100 B	97,8	96,0	95,4	95,5	103,6	100,6	95,2	96,3	98,4	94,1	93,7	97,8
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):												
poprzedni miesiąc = 100 A	103,0	103,7	99,4	97,9	101,1	101,5	94,3	101,2	100,4	100,7	103,2	100,2
previous month = 100 B	98,6	97,9	85,5	116,0	102,2	101,4	96,8	101,0	101,0	97,8	101,9	98,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	99,0	104,4	104,8	102,6	103,0	106,8	100,7	98,3	102,9	107,3	108,4	106,4
corresponding month of previous year = 100 B	101,9	96,3	82,8	98,1	99,1	99,0	101,6	101,4	102,0	99,2	97,9	101,9
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:												
poprzedni miesiąc = 100 A	97,5	108,4	100,5	100,0	96,5	105,2	99,6	98,3	105,9	94,4	87,8	99,4
previous month = 100 B	104,4	102,9	103,4	96,9	109,5	109,9	107,7	99,9	99,6	95,5	97,7	104,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	78,8	93,9	91,1	87,6	86,9	83,2	82,7	83,7	93,5	94,7	88,2	92,0
corresponding month of previous year = 100 B	98,6	93,6	96,3	93,3	105,9	110,7	119,7	121,6	114,4	115,8	128,8	98,6

a-d Dane dotyczą okresów (miesiący): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII
a-d Data covers periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	6,7	7,5	7,4	7,5	7,3	8,4	7,9	7,8	8,0	7,5	6,7	6,5
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	6,6	7,0	7,2	7,0	7,9	8,3	9,8	10,2	9,5	8,7	8,5	8,3
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	102,4	102,9	111,8	91,1	96,1	108,0	95,5	95,1	119,0	101,7	97,9	98,0
<i>previous month = 100</i>	B	94,3	105,3	104,4	100,6	91,1	107,7	91,7	106,2	110,3	99,3	99,5	95,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	103,7	104,5	106,4	101,2	98,6	108,2	97,9	105,0	103,4	101,4	111,2	117,5
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	108,2	110,7	103,5	114,3	108,4	108,0	103,8	115,8	107,3	104,7	106,5	103,8
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	32,2	91,5	157,8	103,9	107,3	110,3	111,3	102,1	125,1	96,2	101,2	116,8
<i>previous month = 100</i>	B	26,6	138,8	129,9	91,6	103,5	115,0	90,1	111,9	112,7	96,4	93,2	153,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	113,7	98,9	102,0	111,9	92,2	99,6	111,2	106,8	115,5	113,2	117,8	92,5
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	76,5	116,0	95,5	84,1	81,1	84,5	68,4	75,0	67,6	67,7	62,4	81,9
Mieszkania oddane do użytkowania	A	923	1011	876	940	1243	1067	1551	1159	1682	2219	1403	1994
<i>Dwellings completed</i>	B	829	996	1217	1424	1160	1130	1266	1261	1628	1474	1626	2401
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	68,4	94,8	87,7	82,2	126,4	90,9	126,1	116,0	184,8	168,5	86,6	108,0
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	89,8	98,5	138,9	151,5	93,3	105,9	81,6	108,8	96,8	66,4	115,9	120,4

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
A – 2015														
B – 2016														
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): <i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>														
poprzedni miesiąc = 100	A	79,7	98,5	117,6	97,1	98,3	99,5	106,3	97,5	96,8	108,5	93,4	120,8	
<i>previous month = 100</i>	B	80,8	102,1	114,8	97,6	98,5	100,8	102,3	99,6	98,2	107,2	96,7	119,3	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	106,4	101,9	107,7	101,3	105,1	105,5	104,0	104,0	103,4	105,4	107,3	107,4	
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	108,9	112,8	110,2	110,7	111,0	112,4	108,2	110,6	112,2	110,9	114,8	113,4	
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	404588	404214	404071	404876	405623	406753	407857	409035	409679	410829	410239	409865	
<i>Entities of the national economy^b</i>	B	410036	410738	411250	411663	412658	411028	411416	411951	412872	413542	414155	414798	
w tym spółki handlowe	A	40857	41243	41659	41985	42321	42634	43007	43305	43662	44117	44613	45060	
<i>of which commercial companies</i>	B	45430	45810	46219	46547	46893	47302	47620	47884	48224	48553	48925	49251	
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	6994	7013	7037	7063	7064	7060	7064	7100	7128	7126	7125	7127	
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	7186	7191	7206	7216	7234	7246	7263	7284	7301	7320	7347	7364	
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c : <i>Profitability rate of turnover in enterprises^c:</i>														
brutto (w %)	A	.	.	5,1	.	.	4,9	.	.	4,7	.	.	4,8	
<i>gross (in %)</i>	B	.	.	5,0	.	.	6,1	.	.	5,5	.	.	5,1	
netto (w %)	A	.	.	4,4	.	.	4,3	.	.	3,9	.	.	4,1	
<i>net (in %)</i>	B	.	.	4,0	.	.	5,2	.	.	4,7	.	.	4,3	
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)		A	.	.	2137,6	.	.	5200,1	.	.	8289,0	.	.	12845,8
<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>	B	.	.	2074,2	.	.	4870,3	.	.	7742,7	.	.	11797,4	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	.	.	114,8	.	.	123,3	.	.	109,4	.	.	110,3	
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	.	.	97,0	.	.	93,7	.	.	93,4	.	.	91,8	

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.
c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.
c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49; data are presented cumulatively.